SKEPTIKKO

5/2009

SKITSOFRENIA VAI RAJATIETO?

Huuhaa ROKOTUSINFOLLE

Sokean LEMPIMAALAUS

Julkaisija:
SKEPSIS RY

#84

PL 483
00101 Helsinki
www.skepsis.fi

Päätoimittaja: Risto K. Järvinen

E-mail: editor@skepsis.fi

Toimitus:
Närhitie 11
01450 Vantaa

Toimitusneuvosto: Jukka Häkkinen, Juha Merikoski, Markku Myllykangas, Jussi K. Niemelä.

Taitto: Tampereen seudun Työllistämisyhdistys Etappi ry Mediapaja

Kaikki tässä lehdessä julkaistut kirjoitukset ovat kirjoittajien omia mielipiteitä, eivätkä välttämättä edusta toimituksen, Skepsiksen tai ECSO:n virallista kantaa.

(ECSO = European Council of Skeptical Organisations. Skepsis ry on ECSO:n jäsen.)

Painopaikka: Meripaino

ISSN 0786-2571

SEURAAVA SKEPTIKKO ILMESTYY MAALISKUUSSA. LEHTEEN TARKOITETTU MATERIAALI TULEE OLLA TOIMITUKSESSA HELMIKUUN LOPPUUN MENNESSÄ.

SISÄLTÖ

4 RISTO K. JÄRVINEN
Skitsofreenikko soitti Rajatiedon auttavaan puhelimeen
”Et sinä hulluksi ole tulossa”

10 RISTO K. JÄRVINEN
Huuhaapalkinto Rokotusinfolle

12 PERTTI LAINE:
Puheenjohtajan palsta

14 Skepsiksen hallitukseen uusia jäseniä

15 ADA:
Skepponen

16 Minä, skeptikko
TIINA RAEVAARA

21 JUHA LEINIVAARA:
Vaihtoehtoinen turvallisuus

22 RISTO K. JÄRVINEN:
Hei, meitä vedätetään!

26 RISTO K. JÄRVINEN
Taikakuvia

30 JOSE AHONEN:
Näin teet paranormaalin ilmiön: Materian siirtäminen

32 Ihme juttuja

34 Selvänäkijäksi kymmenessä oppitunnissa

40 JUKKA KOKKONEN:
Pelottava sekoitus ”tiedettä” ja huuhaata

43 Skeptikko 20 v. sitten

44 Summary

KANSI: REMBRANDTIN ”YÖVARTIO” ON ANNA KORTELAISEN MUKAAN SYNNYTTÄNYT MYSTISEN HURMOKSEN JOPA IHMISESSÄ, JOKA ON SOKEA. SIVUT 26-29. KANSISSA OTTEITA KUVASTA.

SKEPSIS RY

Yli 20 vuotta kysymyksiä

Mitä sanoa ystävälle, jolla on todettu MS-tauti? Ei hätää – sinä parannut siitä. On olemassa Helpon Terveyden Salaisuus. Tarvitset vain Alkumiehen Ravintoa ja Tarzan-asennetta. Pyörätuoliin et joudu, pikemminkin juokset kohta Cooperin testissä 3400 metriä.

Haloo! Ei kai kukaan kehtaa tuollaista esitää? Kyllä, Cooper-mestari Olli Posti kehtaa.

Olli Posti on saanut viime aikoina runsaasti huomiota mediassa. Hän on kertonut parantuneensa astmasta ja MS-taudista Superruokaa syömällä. Superruoka on prosessoimatonta raakaravintoa, joka sisältää ravintoarvoltaan erityisen arvokkaita raaka-aineita, kuten gojimarjoja ja raakasuklaata – esi-isiemme puhdasta sapuskaa.

Suomalaisessa lautasmallissa ei Postin mukaan ole yhtään terveellistä raaka-ainetta. Hänen julkaisemansa opuksen ”Nutrix” päätehtävä on avata propagandan sokeuttamat silmämme ja opettaa lastentarhasta asti aivopesty mieli jälleen ajattelemaan.

Pelkkä ravinto ei sairastunutta ystävääni pelkästään paranna. Ensin hänen on päästävä yli uhrimentaliteetista ja alettava voida hyvin henkisesti. Lopputulos on Postin mukaan jotakin välillä Tarzan/Teräsmies. Blogissaan viidakkomies.com Posti myöntää suhtautuvansa ylimielisesti niihin, joiden immuunijärjestelmä vielä mahdollistaa sikainfluenssaan sairastumisen: ”Netti on täynnä tietoa siitä, kuinka tehdä immuunisysteemistään fool-proof. Riittää kun valkosokeri-valkojauho-Valio-kemikaalikuorma jäisi edes pikkuisen vähemmälle.”

Postin mukaan D-vitamiini ehkäisee niin influenssaa kuin sikainfluenssaakin. D-vitamiinilla on lisäksi positiivinen vaikutus kroonisiin kiputiloihin, osteoporoosiin ja jopa syöpään. Rokotteiden sivuvaikutukset taas liittyvät niiden sisältämiin alumiineihin, elohopeaan ja säilöntäaineisiin, joiden tiedetään olevan mm. hermomyrkkyä, aiheuttavan dementiaa ja mahdollisesti autismia.

Näyttää, että Olli Postin missio on ennen kaikkea taloudellinen. Hän välittää asiakkailleen erittäin kalliita Superruoka-tuotteita. Hänen 29-sivuinen pamflettinsa, ”jopa henkiä säästänyt” Nutrix on ollut myynnissä peräti 50 euron hintaan. Ilmiön levittämistä suunnitellaan tarkasti blogissa.

”Ensimmäinen taso on, kun yrität puhua, eikä kukaan kuuntele. Toinen taso on, kun joku kuuntelee. Kolmas taso on, kun lakkaat puhumasta ja maistatat tuotteita – tulostaso nousee nopeasti. Neljäs taso on, kun alat puhua monille ihmisille netin tai median kautta – autat luomaan systeemejä, joiden ansiosta yhä useampi pääsee testaamaan valmista pakettia. Viides taso on, kun innostat ja kannustat muita puhumaan, kirjoittamaan artikkeleita, bloggaamaan, perustamaan omia firmoja, verkostoitumaan, opiskelemaan sissimarkkinointia, PR-tekniikoita ja vaikuttamista. Nyt olemme tasolla kuusi, jossa kukaan ei enää tunnista uusimpien toimijoiden nimiä. Silloin tiedämme, että ilmiö on lähtenyt käsistä.”

Näin on ehkä valitettavasti käynyt. Minä en tunne Ollia eikä Olli minua. Minä epäilen hänen motiivejaan. Varsinkin kun hänen suosituslistallaan on skeptikoille oudon kuuloinen ”parapähkinä”. MS-ystävääni sekään tuskin parantaa.

RISTO K. JÄRVINEN

Skitsofreenikko soitti
Rajatiedon auttavaan puhelimeen

”Et sinä hulluksi ole tulossa”

Jos soittaisi Rajatiedon auttavaan puhelimeen ja kertoisi omaavansa kaikki skitsofrenian oireet, ohjaisiko päivystäjä soittajan hoitoon vai selittäisikö hän oireet paranormaaleina ilmiöinä? Skeptikko-lehti testasi asiaa huijauspuhelulla.

Sunnuntai 20. joulukuuta, klo 18.45. Skeptikko-lehti soittaa Rajatiedon auttavaan puhelimeen. Mainoksen mukaan päivystäjät pyrkivät auttamaan henkilöitä, jotka tuntevat itsensä pelokkaiksi kokemiensa rajatiedon ilmiöiden vuoksi. Päivystystyöstä vastaa Rajatiedon Yhteistyö ry.

Rajatieto: Haloo?
Skeptikko: Haloo.
Rajatieto: Niin, tämä on Rajatiedon päivystys, hyvää iltaa.
Skeptikko: Iltaa, niin semmoisesta piti soittaa...
Rajatieto: Piti soittaa? Hyvä juttu.
Skeptikko: Niin, tää on tota... Vähän hölmöltä tuntuu, kun mä en oikein usko tällaiseen – niin kuin ufokaappausjuttuihin. Ovatko ne rajatietoa?
Rajatieto: No on, on. Kyllä.
Skeptikko: Ajattelin kysyä teiltä, jos tiedätte, kun netistä löytyi tämä numero, että onko tällainen tuttua teille.
Rajatieto: Olen minä kuullut näistä tapauksista. Nyt on ollut hiljainen kausi, mutta ihmiset kyselee kaikenlaisia. He haluavat keskustella sellaisesta, mikä on tavallaan näkymätöntä, mutta silti olemassa.
Skeptikko: Te olette asiantuntijoita?
Rajatieto: En minä mikään asiantuntija ole, en missään tapauksessa, enkä mikään ufokonsultti. Me ollaan käyty aikanaan sellainen koulutus, mikä tapahtui Helsingissä. Ne on olleet tietyt viikonloput siellä aina. Niissä on käsitelty kaikenlaisia asioita ja lisäksi on pitänyt lukea omin päin ja sitten meillä on tapaamisia toisten päivystäjien kanssa. Ja sitten on tämmöistä keskustelua.
Skeptikko: Mulle on sattunut tällainen puoli vuotta sitten, kun mä jäin työttömäksi. En oikein edes usko näihin, mutta yhtenä yönä mä heräsin siihen, että mun ympärillä pyöri joitakin hämäriä heppuja. En tiedä, olivatko ne humanoideja vai mitä, mutta mä en pystynyt liikkumaan lainkaan. Tosi pelottava kokemus.
Rajatieto: Joo, miten sä toimit tässä tilanteessa?
Skeptikko: Mä en voinut toimia mitenkään, mä vain olin ja katselin peloissani. Aamulla mietin, että olisiko se ollut unta, mutta jotenkin sen tapauksen jälkeen mun elämä muuttui radikaalisti. Mulla on sellainen tunne, että joku koko ajan tarkkailee mua. Onko tällainen tuttua?
Rajatieto: Miten tämä tilanne, muuttuiko se huonompaan, parempaan?
Skeptikko: Sanoisin kyllä, että huonompaan, koska mulla on sellainen tunne, että joku yrittää ohjailla mua koko ajan, jopa liikkeitänikin. Yht'äkkiä mulle tulee sellainen tunne, että mä saatan kangistua vaikka ihan kesken kävelyn. Ikään kuin joku voima tekisi sen.
Rajatieto: Ahaa. Joo. Kun juuri tällainen tilanne tulee, niin siinä ei saa olla mitään pakokauhua tai paniikkia. Pitää osoittaa niille, että minä olen herra ruumiissani; minä itse määrään, missä minä menen ja teillä ei ole mitään oikeutta tulla tähän.
Skeptikko: Mä pelkään. Kerran kävi kaupassa niin, että joku ulkopuolinen voima tuntui ohjaavan mun kättä: "Varasta hehkulamppu!" Piti taistella vastaan. Mitä jos niin kävisi, voisinko mä saada syytteen, vaikken itse olisi varastanut sitä?
Rajatieto: Totta kai siitä tulee syyte. Jos se ääni alkaa käskeä jotakin tekemään, älä missään tapauksessa anna sille äänelle valtaa. Puhu sille rauhallisesti ja kylmästi, sun pitää olla käskevä siinä tilanteessa.

Kuultujen äänien sävy ratkaisee

Skitsofreenikko saattaa kuulla ääniä. Rajatiedon päivystäjän mukaan äänistä pääsee

eroon, kun kertoo niille, että ei ole valmis tuollaiseen. Myös Isä meidän -rukous auttaa.

Skeptikko: Välttämättä ne, mitä kuulen, eivät ole aina ääniä. Tunnen, että mulle lähetetään ajatuksia. Olin menossa sikarokotukseen, kun yht'äkkiä sain selkeän viestin: älä mene. Olisiko mun silloin pitänyt totella? Onko se vaarallinen se rokotus, muuten?
Rajatieto: Ei ole.
Skeptikko: Voisivatko ne ohjeet olla joskus hyödyllisiä?
Rajatieto: Näissä äänien kuulemisissa tarvitaan ihmiseltä äänien erottelukykyä. Se lempeys siinä äänessä...
Skeptikko: Se on vähän konemaista mun mielestäni yleensä, se ääni.
Rajatieto: Sellainen lempeys siinä äänessä viestittää ihmiselle... Silloin, kun se ääni on lempeä, täytyy miettiä, mikä sen äänen tarkoituksena on, aiheuttaako se minulle hyvää. Jos se ääni on lempeä, kevyt tuulenhenki, ääneä voi pitää varteenotettavana asiana. Se voi olla varoitus jostain liikenneonnettomuudesta, että auto on syöksymässä sivutieltä eteen jarruttamatta.
Skeptikko: Mulle sanottiin kerran, kun olin menossa kylään yhteen taloon, että älä mene, siellä kummittelee. Itse en edes tiedä, onko kummitukset todellisia, mutta uskoin varoitusta silloin. Toiminko oikein vai väärin?
Rajatieto: Minä olen tuohon jäävi sanomaan, mutta se näissä kummituksissa on, että pahan olon voi aistia. Sä olet nähtävästi herkkä ihminen ja herkistynyt. Paha olo saattaa tulla päälle kuin musta vaate. Siinäkin tilanteessa, niin sä varmaan osaat Isä meidän -rukouksen?
Skeptikko: No, varmaan vanha versio voisi tulla hädässä.
Rajatieto: Olkoon nyt uusi tai vanha versio, ei sitä tarvitse välttämättä. Jos se ei tule mieleen, niin pyydät vaan: "Isä, auta!" Ihan hiljaisesti, ei sun tarvitse huutaa sitä. Pyydät vaan, että paha olo poistuu. Sinä olet herra omassa kehossasi.
Skeptikko: Joskus niiden kieli ei ole mitään selkeätä, ne voivat puhua jotain ihan omaa kieltä, mitä mä kuitenkin ymmärrän. Kerran kävi siten, että mä puhuin yhdelle mun kaverille sillä samalla kielellä. Se katsoi mua ihan hoo-moilasena. Jotenkin musta tuntuu, että ystävät on alkaneet vältellä mua.
Rajatieto: No, en mä usko, että tuo on mitään todellista tuo välttely. Ethän sä varmaan tyystin ole muuttunut?
Skeptikko: Onhan se aika outoa, jos rupeaa vahingossa puhumaan kaverille tuntematonta kieltä. Mistä mä sen kielen olen yht'äkkiä oppinut?
Rajatieto: Sinä nyt et ala ihan ykskaks mitään ulkomaan kieltä siinä puhumaan. Jos sulle tulee yöllä näitä kokemuksia, niin sun pitää sanoa kylmästi, että minä en ole valmis tämmöiseen. Teillä ei ole mitään lupaa tulla tähän näin. Ne eivät tule, jos niille ei anna lupaa.
Skeptikko: Mitäs sitten, kun mä nään niitä kaupungillakin? Kerran Jumbossa tuli vastaan tyyppi, joka selvästi katsoi mua. Mä erotin sen heti massasta, koska sen ympäristö oli hirveän värikäs. Olisiko se ollut joku aura?
Rajatieto: Näetkö sä auroja?
Skeptikko: En ole aikaisemmin nähnyt, mutta nyt olen muutaman kerran nähnyt näitä tyyppejä, jotka ovat jotakin tehneet mulle. Mä ajattelin, että ne on niitä, jotka seuraa mua, koska mä muutamia erotan tällaisia.
Rajatieto: Näetkö sä värit siinä ympärillä?
Skeptikko: Se on sellaista punertavaa yläruumiin ympärillä.
Rajatieto: Se saattaa myöskin olla se aura.
Skeptikko: Mä en tiedä, voi olisivatko ne vain niitä tyyppejä.

Rajatieto: En osaa sanoa, koska itse en näe auroja. Saattaa olla, että näet sellaisen henkisyyden tai hienojakoisen energian siinä ihmisen ympärillä. Se ei varmaan ole sellainen, että se sinua vainoaisi.
Skeptikko: Mä olen kuvitellut, että ne on nämä samat tyypit, että ne vakoilee mua.
Rajatieto: Ei se välttämättä ole sitä. Sä voit vain herkistyä... Toisen ihmisen paha olo tai uskomattomat pelot – joku herkkä ihminen voi aistia sen pelon siitä.

Flunssatartunta tietokoneviruksesta?

Skeptikon tarina muuttuu yhä uskomattomammaksi. Rajatiedon päivystäjältä kuullaan jo monta järjen sanaa. Hän ei usko homeopatiaan. Hän muuttaa puheenaihetta.

Skeptikko: Tämä voi tuntua jo vainoharhaiselta, mutta oikeasti mä rupesin katsomaan, onko muhun pantu jotakin. Mun kainalon alla on uusi arpi, ja olen kokeillut, että siellä voisi olla mikrosiru. Tuo ei kai kuulosta enää järkevältä?
Rajatieto: Järkevältä ja järkevältä. Nämä asiat eivät ole... näitä ei aina pysty järjellä selittämään.
Skeptikko: Voisiko se ollu joku, onko tällaista ollut, että olisi pantu mikrosiru oikeasti ihmiseen?
Rajatieto: En ole henkilökohtaisesti tällaista tavannut. Voit olla ihan rauhallinen tässä asiassa.
Skeptikko: Tuntuu, että ne jopa tietokoneen kautta häiriköivät. Mun sähköpostiin tulee tosi outoja viestejä. Mun Facebook-statukseen saattaa olla joku laittanut ”mitä mietit nyt” -kohdalle jonkun matemaattisen kaavan. Mä en varmasti ole sitä itse laittanut. Miksi ne tekisivät tällaista?
Rajatieto: En minä tiedä. Eikö ne puhu, että sähköviesteihin voi tulla jotain häirikköviestejä? Mä olen tällaisista teknillisistä asioista...
Skeptikko: Mun mielestä siellä oli viestejä juuri tällä kielellä, jonka minä ja muukalaiset osaamme. Se on tosi hämmentävää.
Rajatieto: Joo-o.
Skeptikko: Mun tietokoneeseen lähetettiin tietokonevirus. Mulle tuli epäilys, kun mä samaan aikaan sairastuin flunssaan, että mä olen saanut tartunnan tietokoneviruksen kautta.
Rajatieto: Niin. En vähättele asiaasi, mutta eikö nämä flunssat toisaalta ole aika tavanomaisia, että ne voi saada milloin vaan. Näitä yhtäläisyyksiä, niitä pitää hyvin varovaisesti yhdistellä mihinkään.
Skeptikko: Tämä on kyllä ollut tosi ahdistavaa. Mä en oikein uskalla käydä missään ja mä en saa mitään aikaiseksi, mielentilat vaihtelee, ruoka ei maistu, tosi vaikea on nukkua. Mitähän kannattaisi tehdä?

Rajatieto: Missä asut?
Skeptikko: Pääkaupunkiseudulla.
Rajatieto: Siellähän on niitä, Helsingissä esimerkiksi Rajatiedon keskus, Uudenmaankadulla.
Skeptikko: Olisiko teillä Rauni-Leena Luukasen yhteystiedot tai Juhan af Grannin? Kannattaisiko niiltä kysellä?
Rajatieto: Kuule ei, niitä numeroita ei valitettavasti ole, mutta kun siellä asut, niin Uudenmaankatu 33.
Skeptikko: Mitä apua sieltä saisi tai voisi saada?
Rajatieto: Siellä saa esimerkiksi samanhenkisten ihmisten seuraa. Siellä on erinäisiä esitelmöitsijöitä.
Skeptikko: Mä olen miettinyt noita vaivoja, joita on tullut tuossa. Onko teillä ollut samanlaisia, auttaisiko homeopatia?
Rajatieto: Homeopatia, mä en oikein usko siihen.
Skeptikko: Olisiko sitten luonnonlääkkeitä tai jotain? Akupunktio?
Rajatieto: Minkälainen elämäntilanne sulla on?
Skeptikko: Tavallaan OK, mutta nämä jutut ovat vähän niin kuin saaneet mut vetäytymään kuoreeni.
Rajatieto: Jaa. Onko sulla perhettä?
Skeptikko: Niin, no. Mä olen nyt äidin luona, että...
Rajatieto: Oletko työtön?
Skeptikko: Joo, joo. Mä just silloin jäin työttömäksi, kun ne oireet alkoivat. Tai siis oireet ja oireet. Ne tyypit tulivat.

Älä lausu sen taudin nimeä

Skeptikko valehtelee äitinsä sairastavan skitsofreniaa. Rajatiedon päivystäjä kieltää mainitsemasta taudin nimeä ääneen. Skitsofrenia otetaan huomioon, mutta tautina, jonka voi omilla ajatuksillaan voittaa.

Rajatieto: Oletko saanut olla terveenä?
Skeptikko: On tota unettomuutta, ruoka ei maistu. En mä varsinaisesti kipeä ole, mutta en tunne itseäni terveeksikään, koska olen niin lopussa tähän mun juttuun.
Rajatieto: Niin.
Skeptikko: Voisiko olla niin, että... Olenko mä tulossa hulluksi tai jotakin?
Rajatieto: Et sinä kyllä hulluksi ole tulossa. Älä yhtään kuvittelekaan semmoisia asioita.
Skeptikko: Äidillä on kuitenkin todettu joskus skitsofrenia, voisiko tämä liittyä sellaiseen?
Rajatieto: Ai, sun äidillä on skitsof...
Skeptikko: Niin.
Rajatieto: Sanotaan niin, että mielisairaan oireet ja just nämä rajatiedon, niin hyvin lähelläkin nämä on toisiaan. (Nauhalta kuuluu villiä papereiden selailua.) Miten sä ajattelet, että nämä voisivat olla niitä oireita?
Skeptikko: En mä tunne itseäni mitenkään sairaaksi. Tuli vaan mieleen, kun nämä on aika omituisia juttuja, mitä on tapahtunut tässä.
Rajatieto: Joo. Joo.
Skeptikko: Mutta mä en tunne olevani mitenkään poissa tolaltani.
Rajatieto: Sä vaan tunnet, että nämä hämärämiehet vainoavat sinua?
Skeptikko: Niin, se on kyllä tosi vahva tuntemus. Nytkin, kun rupesin soittamaan sulle, mietin uskallanko, ja olin kuulevinani viestin ”älä soita”.
Rajatieto: Muista, että et saa toimia niiden äänten mukaan. Et missään tapauksessa.
Skeptikko: Olisinko mä vaan herkistymässä, jos olisi alkamassa uusi henkinen kausi tai jotain?
Rajatieto: Siinä asiassa sä voit olla hyvin paljon oikeilla jäljillä. Älä laske pientäkään pelkoa mieleesi. Jos tällaisia tilanteita tulee, älä missään tapauksessa ajattele sitä, että kun sun äidillä on tällainen, niin sinäkin voisit tulla silleen.

Skeptikko: Ei kai se mitenkään periydy tuollainen tauti?
Rajatieto: No, hyvinkin saattaa olla., mutta älä lausu sen nimeä, koska ihmisen mieli on sellainen...
Skeptikko: Niin, että jos antaa luvan, niin sitten...
Rajatieto: Kuule, mä antaisin yhden naisen puhelinnumeron.
Skeptikko: Kukas tämä henkilö on?
Rajatieto: Tämä on tällaisia niin kuin riivaushäiriöitä...
Skeptikko: Onko se niin kuin manaaja?
Rajatieto: No, ei nyt mennä mihinkään poppamiehiin.

Sunnuntai 20. joulukuuta, klo 19.15. Skeptikko-lehden puhelu on kestänyt puoli tuntia. On aika toivotella siunausta puolin ja toisin. Rajatiedon päivystäjä on todennut päälleliimattujen vinkkien ansiosta lopulta, että soittajan tapauksessa kyseessä saattaa olla mielisairaus, mutta tuskin kuitenkaan – vaikka Skeptikko-lehti esitti hänelle omaavansa kaikki skitsofrenian oireet. Päivystäjä ei pystynyt tekemään itsestäänselvää johtopäätöstä: kehottaa soittajaa ottamaan välittömästi yhteyttä lääkäriin.

RISTO K. JÄRVINEN

Huuhaa-palkinto **Rokotusinfolle**

Skepsis myönsi vuoden 2009 Huuhaa-palkintonsa Rokotusinfo ry:lle yksipuolisen ja näennäiskriittisen rokotetiedon levittämisestä.

Palkintoperustelujen mukaan Rokotusinfo ry ilmoittaa välittävänsä monipuolista rokotuksiin liittyvää informaatiota ja puolustavansa rokotusten sekä niihin liittyvien palveluiden kuluttajien etuja. Tiedon monipuolisuus voidaan Skepsiksen mielestä kuitenkin hyvin perustein kyseenalaistaa lukemalla yhdistyksen julkaisemat tiedotteet. Pääosin yhdistyksen Internet-sivuilta saa rokotuksiin kielteisesti suhtautuvaa tietoa. Yhdistys ei oikaise sivuillaan julkaistua virheellistä tietoa, vaikka rokotteita koskevaa luotettavaa tieteellistä tutkimustietoa on helposti saatavissa.

Esimerkiksi MPR-rokotteella esitetään Rokotusinfon mukaan olevan syy-yhteys autismin lisääntymiseen. Useissa tieteellisissä tutkimuksissa on kuitenkin todettu, ettei tällaista yhteyttä voida osoittaa. Skepsis muistuttaa, että rokotusten ansiosta maastamme ovat kadonneet sellaiset taudit kuin isorokko, polio, tuberkuloosi, tuhkarokko, sikotauti ja vihurirokko.

Koska Rokotusinfo ry:n jäsenistöön ei ilmeisesti kuulu rokotusten asiantuntijoita eikä kenelläkään hallituksen jäsenellä ole lääketieteellistä tutkintoa, Skepsis ymmärtää, että virheellisen tiedon levittäminen voi olla tahatonta. Rokotusinfo ry:n aktiivit ovat kuitenkin esiintyneet tiedotusvälineissä asiantuntijoina, joten tiedon oikeellisuuteen pitäisi kiinnittää erityistä huomiota ja tuntea vastuuta niiden lasten puolesta, jotka jäävät mahdollisesti ilman rokotetta vanhempien luotettua virheelliseen tietoon.

Skepsis pitää sananvapautta erittäin tärkeänä. Lääketeollisuus ja terveysviranomaiset voivat olla väärässä, kuten rokotusten vastustajatkin. Siksi Skepsis ei palkinnollaan halua kieltää tai estää rokotteiden kriittistä arviointia. Yhdistys kuitenkin katsoo, että kritiikin on perustuttava tieteelliseen tutkimustietoon.

Calmette ja kuolemantapaukset

Rokotusinfo ry:n puheenjohtaja Jyrki Kuoppala ilmoitti palkinnosta kuultuaan, että heidän edustajansa eivät valitettavasti pääse palkitsemistilaisuuteen. Hän kuitenkin välitti vastauksensa kirjallisessa muodossa.

Kuoppala totesi, että Rokotusinfo on saanut eri tahoilta palautetta siitä, että yhdistyksen tiedotus on liiaksi painottunut rokotuskriittisyyden tai ”rokotuskielteisyyden” suuntaan. On toivottu tai vaadittu, että rokotusten hyvistä puolista kerrottaisiin enemmän. Palautteen antajien kertomat tavoitteet ovat olleet vaihtelevia – yhdet ovat halunneet lisätä, toiset vähentää Rokotusinfon näkyvyyttä ja uskottavuutta. Kolmannet ovat halunneet lisätä keskustelua.

Toistuva huoli palautteissa on Kuoppalan mukaan ollut, että painottuneisuus voi johtaa Rokotusinfon sivuja lukevat jättämään rokotteita ottamatta, ja ihmiset voivat sairastua ja kuolla.

- Toisaalta, Kuoppala kirjoittaa, - Calmette-rokotteen hyötyjä suuremmat haitat ja pikkulasten kuolemantapaukset Suomessa vuosina

Skepsiksen puheenjohtaja **Pertti Laine** ja Huuhaa-palkinnon kunniakirja.

2002-2006 antavat aihetta kysyä, olisiko Rokotusinfon ollut syytä tuoda rokotehaittoja vielä selvemmin esille. Olisiko siten voitu välttää joitakin Calmette-rokotteen aiheuttamia kuolemantapauksia tai vaikeita sairauksia?

Rokotusinfon tarkoituksena on yhdistyksen sääntöjen mukaan mm. edistää ”mahdollisimman monipuolisen, laadukkaan, totuudenmukaisuuteen pyrkivän ja tarkistettavissa olevan rokotuspäätökselle merkityksellisen informaation saatavilla oloa”. Tämä ei Kuoppalan mukaan tarkoita sitä, että yhdistys itse tuottaisi kaiken informaation. Yhdistyksen tarkoituksena on myös edistää keskustelua ja tiedon saantia mm. pyrkimällä tekemään rokotteiden haittojakin koskevasta keskustelusta hyväksyttyä.

Kuoppalan mukaan jokainen tiedonvälittäjä on omalla tavallaan painottunut. Lääkeyhtiön lukuun tutkimuksia tekevä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos julkaisee omalla tavallaan painottunutta tietoa. Rokotusinfolla on omat painotuksensa. Vertaisarvioiduissa lehdissä julkaistuissa tutkimuksissa on niissäkin omat painotuksensa. Tutkimuksissa on todettu esimerkiksi, että rahoittajalla on merkittävä vaikutus tutkimuksen lopputuloksiin.

Kuoppala toivoo, että eri näkemysten esilläolo johtaa siihen, että kukin voi arvioida tietoa monipuolisesti ja muodostaa oman käsityksensä. Päätöksiä ei kannata tehdä pelkästään yhden lähteen perusteella. Vastuuta päätöksistään ei voi ulkoistaa, vaikka jotkut lääkeyhtiöitä lähellä olevat, lääkeyhtiön ja väestön välillä olevan portinvartijan roolin tuotteistaneet tahot niin haluavatkin uskotella.

Lopuksi Kuoppala kiittää Skepsis ry:tä huomionosoituksesta. Hänen mielestään on hienoa, että Suomessa on sanan- ja kokoontumisvapaus, joka mahdollistaa järjestöjen toimimisen oman vakaumuksensa mukaan ja omien tavoitteidensa toteuttamiseksi. Skepsiksen esittämä puheenvuoro on tervetullut lisä keskusteluun.

RISTO K. JÄRVINEN

Täällä palstalla tehdään nyt historiaa: ensimmäistä kertaa puheenjohtajan palstan teksti on tuotettu fasilitoituna.

Uutisissa kerrottiin, kuinka 23 vuotta koomassa maannut belgialainen Rom Houben onkin yllätten osoittanut säilyttäneensä henkiset kykynsä. Hän aikoo jopa kirjoittaa kirjan kokemuksistaan. Mies on ilmaissut halunsa fasilitoituna avustajansa avulla.

Asiantuntijat tosin epäilevät, että itse asiassa avustaja kirjoittaa kaiken miehen puolesta. Monien mielstä kyse on puhtaasti Ouija-laudan sovelluksesta, siitä jolla pelataan spritismiä illan hämäryydessä. Kuka liikutti lasia?

Valitettavasti fasilitointia käytetään vieläkin jopa Suomessa vaikeasti vammaisten kanssa, vaikka menetelmä on osoitettu toimimattomaksi. Kuvantamismenetelmillä on todettu, ettei mitään vastaavaa aktiviteettia tapahdu fasilitoitavan aivoissa.

Mielestäni ei ole eettisesti oikein, eikä vammaisen ihmisarvon mukaista, käyttää häntä marionettina muiden tahdon ilmaisemiseen. Erityisesti jos herra Houbeymmärtääkin kaiken, mitä hänen ympärillään tapahtuu.

SKEPSIKSEN Sokrates-palkinto jäi tänä vuonna jakamatta, koska palkittu ei halunnut ottaa sitä vastaan moiselta järjestöltä. No höpsis, muitakin riemastuttavia huhuja olen kuullut. Sokrates-palkintoa ei nyt joulukuussa jaettu, koska yhdistys päätti jakaa sen tästä lähtien huhtikuussa. Huomasittehan analogian pimeyteen ja valoon?

Tämän vuotisesta Huuhaa-palkinnosta sain mukavasti kiitoksia sähköpostiini. Olen iloinen tästä palautteesta, erityisesti siitä, jota sain terveydenhoitoalalla työskenteviltä. Heillä on ollut kova työ oikaista monenlaista roketteisiin liittyvää väärinkäsitystä. ”Väärin jaettu” -sähköposteja on tätä kirjoitettaessa 5.12. mennessä tullut vain kaksi kappaletta, harmi. Olisin mielelläni keskustellut enemmänkin aiheesta.

Ei ole niinkään yllättävää, että Rokotusinfon kaltaisia järjestöjä toimii muuallakin maailmassa. Yllättävää oli saada kommentteja Huuhaa-palkinnosta skeptikkojärjestöiltä sekä Australiasta että Hollannista; olivat molemmissa maissa antaneet vastaavan palkinnon samanlaisille yhdistyksille. En vielä palkintotekstiä kirjoittaessani tiennyt tätä. Sattumasta en silti puhuisi, tämähän oli suorastaan todennäköistä näin possunuhan aikana.

ENSI VUONNA Skepsis jatkaa uudistumista uuden hallituksen ottaessa ohjat käsiinsä. Raotan epäillyksen verhoa sen verran, että

Fasilitoitu kilpikonna jaksoi kirjoittaa vain ensimmäisen sanan.

melkein paranormaaleja ilmiötä tulee näkymään enemmän. Kun niitä kerran ei muuten ilmene, yritämme tuottaa ne itse.

Alussa hieman liioitelin tämän jutun historiallisuutta. Fasilitoitu noin 20-vuotias neitokainen jaksoi kirjoittaa vain ensimmäisen sanan. Kilpikonna on hankalasti hallittava, kun se oikein suuttuu.

Toivotan kaikille epäillyttävää Uutta Vuotta!

PERTTI LAINE

SKEPSIS toimii

HELSINKI

3. helmikuuta
Yleisötilaisuus. Koetun todellisuuden luonteesta, sekä kaksi kommenttipuheenvuoroa.
Vararehtori Ilpo V. Salmi.

3. maaliskuuta:
Yleisötilaisuus. Magian ja tieteen rajalla. FM Sebastian Porceddu.

TIETEIDEN TALO Kirkkokatu 6, klo 18-20.

JOENSUU

28. tammikuuta:
Joensuun alueen skeptikot kokoontuvat aktivointitilaisuuteen suureen olutiltaan.

RAVINTOLA PALAVERI Siltakatu 4, klo 18 alkaen.

OULU

16. tammikuuta:
Lauantainen nyyttikestityyppinen kokoontuminen. Tilavuokra jaetaan osallistujien kesken. Omat juomiset, syömiset ja pyyhkeet.
Rakennusmestarien sauna, Isokatu 13 (4. krs, käynti Kajaaninkadun puolelta), **klo 18 alkaen.**

21. helmikuuta:
Kokoontuminen ravintolassa **Hemingway's, Rotuaarilla.**
Kirkkokatu 8, klo 16 alkaen.

Kaikkiin Skepsiksen järjestämiin tilaisuuksiin on vapaa pääsy ja kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita!

SKEPSIKSEN hallitukseen uusia jäseniä

Skepsiksen syyskokous pidettiin 4. marraskuuta Tieteiden talolla Helsingissä. Kokous päätti, että yhdistyksen puheenjohtajana vuonna 2010 jatkaa Pertti Laine. Yhdistyksen hallituksessa jatkavat varapuheenjohtaja Otto J. Mäkelä, Denis Galkin, Toni Heikkinen ja Jussi K. Niemelä.

Omasta tahdostaan, muiden kiireiden vuoksi, hallituksesta jäivät pois yhdistyksen pitkäaikainen rahastonhoitaja Veikko Joutsenlahti ja Virpi Kalakoski. Heidän tilalleen valittiin taikuri, filosofian maisteri Heikki ”Harha” Nevala ja biologi, filosofian tohtori Tiina Raevaara.

Tilintarkastajina jatkavat Markku Javanainen ja Jukka Vuori.

Kokouksessa esitettiin, että Skepsiksen Huuhaa- ja Sokrates-palkinnot kannattaisi mediahuomion maksimoimisen takia jakaa tulevaisuudessa eri ajankohtina. Esitys sai kannatusta. Niinpä Huuhaa-palkinto jaettiin Rokotusinfo Ry:lle joulukuussa ja Sokrates-palkinto tullaan jakamaan vasta vuoden 2010 toukokuussa.

Skepsiksen hallituksen uudet jäsenet
Heikki Nevala ja **Tiina Raevaara**

SKEPPONEN

HEI, MINÄ OLEN MAARET.
MINULLA ON KYKY NÄHDÄ IHMISEN SISIMPÄÄN, SINUNKIN...
ALOITETAAN PAKSUSUOLEN TÄHYSTYS.
MINÄ JO PELÄSTYIN...
RISTO K.

Minä, SKEPTIKKO
TIINA RAEVAARA

KUVA: TEOS / HEINI LEHVÄSLAIHO

Skepsiksen hallituksen uuden jäsenen Tiina Raevaaran on vaikea ymmärtää, miten biologian opettaja voi olla kreationisti.

Synnyin Keravalla maaliskuussa 1979. Vanhempani ovat arkkitehtejä, kiinnostuneita tieteestä ja taiteesta. Opin kuulemma lukemaan jo 3-vuotiaana – itse en tätä muista, muistini mukaan olen osannut lukea aina. Meillä oli kotona paljon kirjoja, ja lisäksi raahasin Keravan kirjastosta viikonloppuisin kotiin repullisen luettavaa.

Luin aina ja kaikkialla: kerran unohduin lukemaan sarjakuvia naapurieni varastohuoneeseen, eivätkä he muistaneet minun olevan siellä, vaan lähtivät vierailulle. Olin yhä lukemassa, kun he palasivat, enkä ollut edes huomannut jääneeni yksin.

Maailmankuvani on varmaankin muodostunut pitkälti lukemisen kautta. Isäni kertoi veljelleni ja minulle paljon esimerkiksi planeetoista ja avaruudesta. Kaikkein eniten minua kiinnostivat kuitenkin eläimet. Vanhempani korostivat koulunkäynnin tärkeyttä – tärkeimpinä kouluaineina he pitivät luonnontieteitä ja matematiikkaa. Sukuni onkin täynnä insinöörejä.

Horoskooppeihin, uskomushoitoihin ja muuhun sellaiseen kotonani suhtauduttiin varsin epäilevästi. Muistan joskus kouluikäisenä tutkineeni innostuneena kirjaston rajatieto- ja parapsykologiaopuksia, jotka oli luontevasti sijoitettu filosofian ja psykologian viereen. En kuitenkaan koskaan hurahtanut rajatietoon, en edes astrologiaan. Minulla oli kyllä vilkas mielikuvitus ja pidin suuresti esimerkiksi science fictionista ja fantasiakirjallisuudesta, mutta jostain syystä kaunokirjallisuuden ulkopuolella huuhaa ei minuun tarttunut.

Kiltin lapsen syndrooma

Kotonani ei puhuttu uskonnollisista asioista. Kävin kuitenkin lapsena pyhäkoulussa ja seurakunnan kerhossa – luultavasti siksi, että naapurinkin lapset kävivät ja asuimme aivan seurakuntakeskuksen vieressä. Koko lapsuusikäni, oikeastaan lukioon saakka, uskoin Jumalaan jollain hyvin pinnallisella tasolla. Luultavasti uskossani oli kyse eräänlaisesta ”kiltin lapsen” syndroomasta: kun uskonasioita opettivat mukavat opettajat ja kerhotädit, totta kai halusin heitä uskollani miellyttää.

Aikuisiän kynnyksellä jumalusko (vai jumalharha?) sammui itsestään pois ilman suurta draamaa. Kirkosta erosin heti muutettuani pois lapsuudenkodistani.

Lapsilla ei mielestäni voi olla todellista uskonnollisuutta, vaan heidän ”uskonsa” riippuu paljon vanhempien ja ympäristön opetuksista ja käyttäytymisestä, lapsen omasta temperamentista ja suhteesta muihin ihmisiin. Siksi uskonnon opettamisessa lapsille tulisi olla todella varovainen. Lapsen kiltteyttä ja velvollisuudentuntoa ei saa käyttää hyväksi.

Nykyään koko ”usko” on minulle terminä vaikea. Voin sanoa, etten usko jumaliin, horos-

kooppeihin tai tonttuihin, mutta jos joku vaikkapa kysyy, uskonko elämään Maan ulkopuolella, asia menee hankalaksi. En tiedä, onko jossain muualla elämää vai ei, eikä tietämiseni taso muutu, uskon tai en.

Mihin sitten uskon? Uskon, että ihminen voi elää toisia kunnioittaen ilman uskonnon asettamia sääntöjä – uskon, että kun kykenen asettautumaan muiden asemaan, kykenen myös tietämään, mikä on ”hyvää” ja ”oikeaa” toimintaa ja mikä ei. Uskon siihen, että luonnontieteet ovat luotettavin tapa hankkia tietoa maailmasta. Uskon, että ihmisen tulisi pitää parempaa huolta planeetastaan.

Salaa vanhemmilta

En ole koskaan kokenut mitään mystistä tai yliluonnollisen tuntuista. Lapsena ja nuorena näin kuitenkin paljon painajaisia ja näin jälkeenpäin ajatellen ehkä muutamia valveuniakin. Lisäksi harrastimme parhaan ystäväni kanssa toistemme pelottelua. Nukuimme kesäisin teltassa ja kerroimme kummitusjuttuja.

Olen edelleen melko hyvä pelkäämään järjettömyyksiä, pimeää ja kolahduksia nurkissa. Pelkoa on välillä vaikea kahlita järjelläkin, ja ihmisen tajunta on mestari keksimään pelkoja ja harhoja. Mystisyys ja selittämättömyys sijaitsevat ihmisen aivoissa, ja aivojen toiminta on ehkä maailmankaikkeuden monimutkaisin ja toistaiseksi huonoimmin tunnettu systeemi.

Lukion jälkeen lähdin opiskelemaan biologiaa Helsingin yliopistoon. Opiskeluala oli minulla oikeastaan itsestäänselvyys: parhaan ystäväni kanssa olimme jo ala-asteella loukuttaneet myyriä ja vanginneet niitä ”tutkittaviksi” häkkeihin. Salaa vanhemmilta toki. Myös ystäväni aloitti biologian opinnot ja väittelee pian muurahaisten ekologiasta.

Itsekin olin aluksi kiinnostunut ekologiasta, mutta ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen tajusin, ettei se sovi minulle. Kokonaiset eliöpopulaatiot ovat minulle liian suuria käsitteitä. Halusin keskittyä pienempiin asioihin, ja siksi valitsin pääaineekseni genetiikan. Vaikka opiskelin suht’ rivakkaan tahtiin, ehdin opiskella jonkin verran myös muun muassa tähtitiedettä ja kognitiotiedettä.

Tein sekä graduni että väitöskirjani syövän molekyyligenetiikasta, tarkemmin sanoen MLH1-geenin toiminnasta. Kyseisen geenin mutaatiot aiheuttavat Suomessakin tavattavaa perinnöllistä paksusuolensyöpää. MLH1-geeni tuottaa proteiinia, joka korjaa dna:han sen monistumisen yhteydessä syntyviä pieniä virheitä.

Tutkimme, miten tällaisen korjausgeenin mutaatiot todella vaikuttavat: eikö korjaavaa proteiinia pääse lainkaan syntymään, eikö se löydä solunsisäisiä yhteistyökumppaneitaan vai eikö se kykene suorittamaan korjausta. Väittelin filosofian tohtoriksi keväällä 2005.

Rakas missio

Väitöskirjan tekemisen sivussa sain kaksi lasta, nyt 4- ja 6-vuotiaat pojat. Äitiyslomilla minulla oli viimeinkin aikaa eräälle lapsuudesta asti takaraivossa kummitelleelle haaveelle: aloin kirjoittaa kaunokirjallisuutta.

Vähitellen kirjoittaminen söi yhä suuremman osan ajastani ja innostuksestani. Aloin tehdä post doc -tutkijan uraa hyvin mielenkiintoisessa projektissa, jossa etsittiin koirilta perinnöllisiä sairauksia aiheuttavia geenejä, mutta koska en kyennyt tästäkään tutkimuksesta enää innostumaan kunnolla, heittäydyin vapaaksi kirjoittajaksi. Yliopistossa olen yhä opettanut silloin tällöin.

Jatko-opintojen yhteydessä suoritin Helsingin yliopiston viestinnän laitoksen järjestämän tiedeviestinnän opintokokonaisuuden. Kurssilta syntyi hyviä yhteyksiä muun muassa Helsingin Sanomien tiedeosastoon, jota olen vuodesta 2005 asti silloin tällöin avustanut. Osaston

tiedetoimittaja Timo Paukku on ollut minulle tärkeä ohjastaja.

Helsingin Sanomiin on mukava kirjoittaa, koska lukijakunta on niin laaja. Palautetta tulee yleensä tosin vain kreationisteilta tai uskonnonopettajilta. Lisäksi olen kirjoittanut muun muassa Tiede-, Hyvä terveys-, Koiramme-, Suomen Luonto- ja Acatiimi-lehtiin. Teen myös kirja-arvosteluja ja avustan muutamia tutkimusryhmiä tiedottamisessa.

Yksi rakkaimmista projekteistani tiedeviestinnän saralla on Kirjallisuus- ja kulttuurilehti Särö, jonka toimituskuntaan kuulun. Rakas missioni on tuoda tiedettä kulttuurilehtiin – kulttuurilehtiähän usein lukevat ihmiset, jotka eivät lue vaikkapa Tiede-lehteä (ja toisinpäin). Särössä on nyt kohta jo kaksi vuotta ollut pieni tiedeosasto, ”Tiedeviilto”, jossa on ilmestynyt juttuja niin muurahaisten sosiaalisesta elämästä, Mars-tutkimuksesta, aivojen fysiologiasta kuin evoluutiostakin. Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta on ystävällisesti tukenut tätä työtä apurahalla.

Puhuvia lintuja

Kaunokirjallisuuden puolella aloitin novelleilla, ja vuonna 2006 onnistuin voittamaan arvostetun Martti Joenpolven novellikilpailun ja saamaan rutkasti lisää itseluottamusta. Esikoisteokseni, romaani ”Eräänä päivänä tyhjä taivas” ilmestyi syksyllä 2008 Kustannusosakeyhtiö Teoksen kustantamana. Kakkonen, novellikokoelma ”En tunne sinua vierelläni” ilmestyy maaliskuussa 2010. Parhaillaan kirjoitan tietokirjaa ja suunnittelen uutta romaania.

Jos olen muualla rationalisti ja ”tiedeuskovainen”, kaunoirjallisuudessa en sitä ole. Ihmisen kuvittelukyvyllä ei ole rajoja, eikä minulla ole suunnitelmia rajoittaa omaani. Kaunokirjalliset tekstini pullistelevat puhuvia lintuja, lajienvälisiä muodonmuutoksia ja jälleensyntymisiä. Esikoisromaanini oli jonkinlainen dystopia tulevaisuudesta ydinsodan jälkeen ja samalla allegoria ihmisten välisistä valtasuhteista.

Biologi-minääni en voi kirjoittaessani karkottaa, ja luonnolla ja eläimillä on siksi suuri rooli kirjoissani. Nautin kirjoittamisesta, vaikka joskus asioiden repiminen tajunnasta on ahdistavaakin. Mutta on hämmästyttävää, millaisia yhteyksiä aivomme tulevat tiedostamattamme asioiden välille luoneeksi.

Luultavasti tärkeimmät lukemani kirjat ovat sellaisia, joita en kunnolla muista. Avaruusaiheiset tietokirjat kiinnostivat minua kovasti lapsena, ja pitkään unelma-ammattini olikin astronautti. Stanislav Lemin ja Isaac Asimovin kirjat olivat minulle kouluiässä hyvin tärkeitä. Luin aivan kaikenlaista: lasten seikkailukirjoja, Agatha Christietä, Burroughsin Tarzan-, Mars- ja Pellucidar -kirjoja, klassikkoromaaneja.

Koska kirjoitan jonkin verran kirja-arvioita, tulen nykyään seuranneeksi jo työn puolesta tuoretta kauno- ja tietokirjallisuutta. Viime vuosina olen nauttinut kovasti ainakin Esko Valtaojan, Kari Enqvistin, Leena Krohnin ja Monika Fagerholmin kirjoista. Suomalaisesta tietokirjallisuudesta olen melko huolestunut: syvällistä, suurelle yleisölle sopivaa tiedekirjallisuutta ilmestyy meillä liian vähän suurilta kustantamoilta, eikä pienten kustantamoiden kirjoja nosteta tarpeeksi esille mediassa.

Vyöhyketerapiaa neuvolassa

En muista, milloin ensimmäisen kerran kuulin Skepsiksestä. Luultavasti Skepsis on ollut minulle aina olemassa. Yhdistykseen liityin, kun muutin omaan kotiin ja mietin, mitä lehtiä haluaisin sinne tulevan.

En ole aiemmin ollut aktiivinen yhdistyksessä muutoin kuin yleisötilaisuuksiin osallistumalla. Hallitukseen tulin, kun pyydettiin. Vaikka aikani on välillä kortilla kirjoittamisen ja pienten lasten takia, uhraan mielelläni aikaa ja energiaa minulle tärkeiden asioiden edistämiseen.

Skepsiksen toimialalta minulle läheisimpiä voisivat olla kreationismin ja ID-uskon sekä toisaalta terveydenhoidossa markkinoitavan huuhaan vastustaminen. Näihin liittyy tietenkin myös koulutukseni.

Olen järkyttynyt, miten kreationismi ja ”älykäs suunnittelu” ovat ottaneet jalansijaa Suomesta. Minun on vaikea ymmärtää, miten esimerkiksi biologian opettaja tai luonnontieteellisen alan tutkija voi olla kreationisti. Evankelis-luterilaisuus ei perinteisesti ole halunnut ristiriitoja itsensä ja tieteen välille, mutta ilmeisesti suomalainen uskonnollisuuskin on kovenemassa ja luomassa sisäänsä erilaisia ääriryhmiä.

Vuoden 2007 Tiedebarometrin mukaan vain kaksi kolmasosaa suomalaisista uskoo evoluutioon, ja tuoreen Tieteessä tapahtuu -lehden artikkelissa kerrottiin, että peräti 18 prosenttia yhteiskuntatieteiden opiskelijoista uskoo ”älykkään suunnittelun” teoriaan.

Varsinkin lasten myötä olen saanut tutustua arkielämässä vellovaan huuhaaseen. ”Mikä sen horoskooppi on?” oli todella monen ensimmäinen kysymys, kun kiertelin aikoinaan näyttämässä esikoistani tuttaville. En osannut vastata.

Nykyään lapsia tulisi hoitaa homeopatialla, vyöhyketerapialla, jättämällä rokotukset ottamatta ja hiilihydraatit syöttämättä. Huuhaa on pesiytynyt julkisenkin vallan alle: synnytyssairaalassa tarjotaan kipuihin akupunktiota, neuvolassa lapsen koliikkiin vyöhyketerapiaa, verorahoilla tuetuissa kansanopistoissa enkelienergiakursseja.

Yksittäinen ihminen saa toki valita käyttöönsä mitä vain. Jos hermostunut synnyttäjä onnistuu rentoutumaan homeopaattisilla tipoilla, niin sehän on hyvä asia. Mutta ei ole eettistä, että terveydenhuoltohenkilöstö tarjoaa tutkitusti tehokkaiden keinojen tilalle huuhaata.

”Tiina was here”

Ylipäätään minua harmittaa se, että tutkijoita ja tieteen asiantuntijoita kuullaan liian vähän päätöksenteossa. Esimerkiksi suotutkijat ovat varsin yksimielisiä siitä, että turpeen nostaminen ja polttaminen on haitallista sekä soille että ilmastolle ja että jäljellä olevat luonnontilaiset suot tulisi välittömästi suojella. Hallitus ja liikemaailma sulkevat korvansa tällaiselta tiedolta.

Skepsis voisi mielestäni parantaa tiedotustaan ja olla ärhäkämpi yhteiskunnallinen keskustelija. Sokrates- ja Huuhaa-palkinnot ovat hyviä, mutta ne täytyy saada paremmin esille mediaan. Hyviä keskustelijoita tulee värvätä Skepsiksen edustajiksi julkisuuteen: esimerkiksi Hannu Lauerma ja Kari Enqvist ovat esimerkkejä todella asiantuntevista ja vakuuttavista puhujista.

En tiedä, olenko itse kovinkaan hyvä keskustelija. Mitä enemmän kirjoitan sitä vaikeammalta tuntuu argumentoida ilman ajatusten ulkoistamista tietokoneen näytölle. Mutta kirjallisesti keskustelen mielellään, ja kirjoittamalla voi todella vaikuttaa. Ainakin minuun on niin vaikutettu.

Toivon, että Skepsis uskaltaisi myös entistä rohkeammin ottaa uskonnot tarkastelunsa alle. On esimerkiksi aika kammottavaa, että peruskoulussa uskontoa tulee opetettua enemmän kuin biologiaa. Uskonnon pakkosyöttö lapsille alkaa jo päiväkodeissa, jotka tulisi mitä pikimmin julistaa uskonnollisesti neutraaleiksi alueiksi.

Elämällä ei ole tarkoitusta, on vain syitä, joiden takia elämää on. Itse aion käyttää ainoan elämäni maailman tutkimiseen kirjoittamalla ja ajattelemalla. Jätän mielelläni myös maailmaan jälkiä itsestäni tekstin, tekojen ja lasten muodossa. ”Tiina was here” – kunnes lopulta mitään ei enää ole.

Leini VAARA

Vaihtoehtoinen turvallisuus

Ryvättylän lentokenttä on ollut melko tuntematon tie taivaalle. Ryvättylän kunta päätti muuttaa käytännöt ja palvelut moderneiksi. Terveydenhoitoalalle pyrkivät vaihtoehto- ja täydentävät mentaliteetit pääsivät kukkimaan myös lentokentällä. Ennen turvatarkastukset hoidettiin röntgenin ja metallinpaljastimien avulla. Luonnollisiksi laskettuja keinoja käytettiin vain huumekoirien nuuskintasessioissa.

Ihmiset haluavat valinnan varaa. Synkän materialistiseen maailmankatsomukseen perustuvat turvatarkastukset voivat loukata ihmisten ideologioita. Toiset haluaisivat holistisen käsittelyn. Palveluja on monipuolistettu siten, että matkustaja saa valita kumpaa tarkastuslinjaa käyttää.

Ei enää kolkkoa metallinpaljastinta, sillä vaihtoehtoinen turvatarkastus tarjoaa kristalliheilurin. Matkalaukkujen läpivalaisut voidaan korvata mm. venäläisten kansanparantajien röntgenkatseella. Passitarkastukset nopeutetaan meedioiden vastaanottamalla informaatiolla. Terroristien paha karma jää varmasti nalkkiin.

Konstit on monet. Skeptikot ovat tuttuun tyyliin narisseet. Muutokset eivät voi tuottaa tuloksia.

Kuitenkin tulokset puhuvat vankasti uusien tarkastuskeinojen puolesta. Suomi muuttui aavistuksen verran turvallisemmaksi, sillä yhtäkään pommia, asetta tai huumepussia ei ole löydetty integroidun turvatarkastuksen kautta. Tätä ei voi selittää millään muulla kuin rikollisten halulla välttää entistä tiukempi seula.

Ryvättylän lentokentän edustaja ilmoitti muutosten tuoneen myös taloudellista tulosta. Rahtiliikenne on suorastaan räjähtänyt käsiin. Koneita saapuu jatkuvasti Afganistanista, Kolumbiasta ja Nigeriasta. Rahtimaksut todistavat, että vaihtoehtoiset turvajärjestelyt toimivat. Kasvanut budjetti tarkoittaa sitä, että kentän viereen rakennetaan ensi vuonna transsendenttinen meditaatiokeskus. Sen levitaatiokoulutuksella saadaan kilpailua perinteisten lentomatkojen rinnalle.

Lentokentän konseptia voitaisiin myydä Irakiin. Siellä on arvostettu vaihtoehtoisia turvatarkastuksia ennen Ryvättylän menetelmiä. Viranomaiset ostivat uusinta uutta taikavarpujen rintamalla. Kymmeniä miljoonia dollareita maksaneet laitteet havaitsevat räjähteitä yhtä suurella varmuudella kuin taikavarvut löytävät vettä. Tällainen markkinarako suorastaan kaipaa integratiivista turvapalvelua.

Kaikissa edellä mainituissa tapauksissa skeptikot ovat olleet ilkkumassa. Näiden epäilijöiden kampanjointi tuntuu vain kiihtyvän vuosi vuodelta. Jopa kouluissa pidetään oppitunteja, joissa korostetaan kriittisen ajattelun tarvetta. Viattomat lapset voivat alkaa kysyä vanhemmiltaan, onko siitä möröstä mitään empiiristä näyttöä? Miten tontut muka kuulevat ja näkevät kaikki tuhmat teot? Eihän joulupukki voi millään keritä kaikkiin maailman koteihin yhden päivän aikana!

Kuinka vanhemmat enää kiristävät lapsia käyttäytymään hyvin? Miten lapsoset saadaan takaisin pelon kahleeseen? Toivottavasti Skepsis ry jättää ensi vuonna edes lapset rauhaan. Huolestuneet vanhemmat kiittävät.

JUHA LEINIVAARA

Hei, meitä VEDÄTE

Jose Ahonen on taikuri ja työvalmentaja, jolla on mainostoimistotausta – hänellä on siis aavistus siitä, kuinka ihmisiä ”koijataan”. Skepsiksen yleisötilaisuudessa Tieteiden talolla joulukuussa hän paljasti mm. äärimmäisen tehokkaan ja todellisen taikasanan.

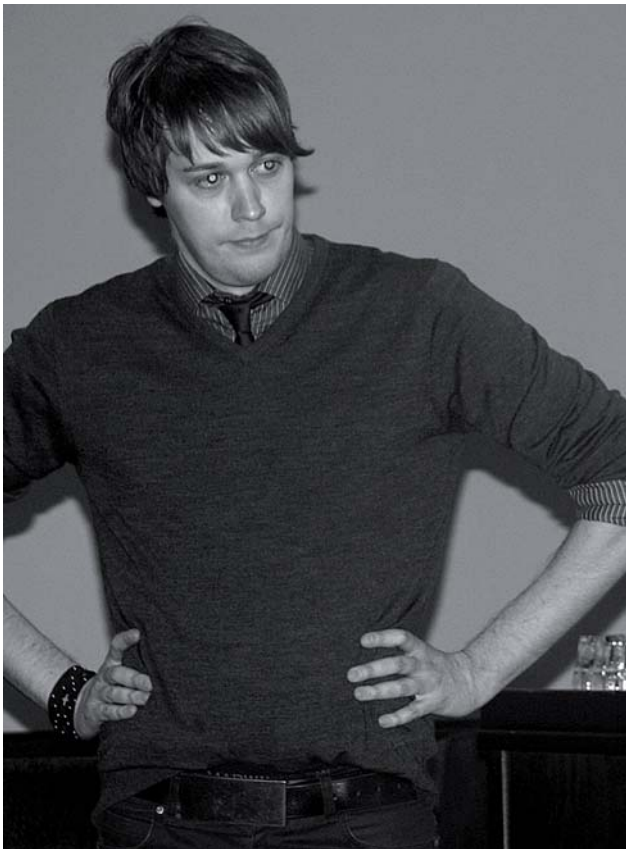

Myös Skepsiksen Tampereen alueyhteyshenkilönä toimiva Jose Ahonen kertoi Helsingissä olevansa taikuri, joka ei tee silmänkääntötemppuja eikä kadottele esineitä. Tämän jälkeen hän kadotti kämmenestään kolikon.

- Minua kiinnostaa enemmän ihmismieli ja sen ohjaaminen vikaan – misdirection. Taikuuteni perustuu paljon psykologiaan ja vähän suggestioon sekä ihmistuntemukseen.

Ahosen mukaan taikuudessa hyödynnetään sitä, että ihminen rakentaa mieleensä malleja, jotka helpottavat elämää. Olemme oppineet, että A+B=C. Kun mallin rikkoo, voi tuottaa taikuutta.

Samaa metodia käytti yhdysvaltalainen lääkäri ja psykiatri Milton Erickson, joka kehitti 70-luvulla ns. kättelyinduktion. Kun potilas tuli klinikalle ja kätteli häntä, Erickson keskeytti yllättäen kättelyn ja johti ihmisen samantien transsiin. Tämä oli mahdollista, koska kätellessä ihminen toteuttaa jo lapsena oppimaansa kaavaa ”nyt ojennetaan käsi, nyt sanotaan oma nimi...”. Kun kättely keskeytetään, kaava katkeaa ja aivot lyövät tyhjää. Kun samalla annetaan suggestio, aivoilla on taipumus noudattaa sitä.

- Itse olen hypnoosia kohtaan skeptinen. En usko transsitilaan, vaan kyse on jostakin muusta. Hypnoosi kuitenkin toimii.

Ahonen epäili, että Erickson pyörisi haudassaan, jos saisi tietää, että nykyään hänen oppejaan pyörittää NLP:n John Grinderin kehittänyt Richard Bandler – karismaattinen henkilö, joka osaa puhua niin hyvin, että on keplotellut itsensä pois murhasyyttestäkin.

Ahosen mukaan NLP:n pohjalla on kelpoja tekniikoita. Silmänliikkeet saattavat tietyin varauksin paljastaa, millaisia asioita ihminen ajattelee. Pahin ongelma on, että NLP on tänään valtava bisnes, pyramidihuijaus oikeastaan.

Kuinka saada vastaus ”kyllä”

Jose Ahonen teki korttitempun. Tai oikeastaan sen teki yleisön joukosta poimittu vapaaehtoi-

TÄÄN!!!!

nen Skepsiksen hallituksen jäsen, Ahosen ohjeiden mukaan. Hän näytti Ahoselle auki levitettyä korttipakkaa. Hän käski Ahosen ajatella yhtä näkemäänsä korttia. Hän sekoitti korttipakan ja jakoi sen kahteen osaan. Hän valitsi pinkoista toisen. Hän jakoi valitun pinkan vielä kahteen osaan. Taas hän valitsi pinkoista toisen. Lopuksi vapaaehtoinen levitti jäljelle jääneet kortit pöydälle kuvapuoli alaspäin. Hän valitsi korteista yhden. Ahonen kertoi, että hänen ajattelemansa kortti oli ristiseiska. Vapaaehtoinen käänsi kortin. Se oli ristiseiska.

Ahonen totesi, että temppu ei aina onnistu, koska kyse on psykologiasta. Hän väitti suggeroineensa vapaaehtoisen valitsemaan aina sen pinkan, jonka hän halusi – ja lopulta oikean kortin. Tämän hän teki siten, että samalla kun kehotti vapaaehtoista valitsemaan toisen pinkoista, hän osoitti pinkkaa, jonka halusi vapaaehtoisen valitsevan.

- Tämä toimii yhdeksän kertaa kymmenestä. Jos pöydällä on viisi pakkaa ja osoitan puolihuolimattomasti jotakin niistä ja käsken valitsemaan yhden, niin ihminen on taipuvainen valitsemaan juuri sen pakan, mitä olen osoittanut, varsinkin jos aikaa on vähän ja hän esiintyy painetilassa yleisön edessä.

Suggestioiota voidaan esittää verbaalisesti ja nonverbaalisesti. Ahonen kertoi, että on olemassa lukemattomia nonverbaalisia singaaleja, joilla voidaan viestiä ihmiselle jotakin. Esimerkiksi jos haluaa että henkilö vastaa kysymykseen ”kyllä”, kannattaa nyökytellä hyväksyvästi samaan aikaan, kun tekee kysymyksen. Silloin ihminen on taipuvainen vastaamaan myöntyvästi.

- Tällaiset temput eivät siis toimi aina, mutta niissä käännetään todennäköisyyksiä itsensä puolelle. Juuri sitä minä teen kaiken aikaa: pyrin kasaamaan sekä nonverbaalisia että verbaalisia suggestioita, esimerkiksi painottamalla sanoja, jotta saan ihmisen tekemään sen ratkaisun, jonka haluan.

Paljastus

Taikasanoja on monenlaisia, kuten hokkuspokkus ja abracadabra. Jose Ahonen paljasti erään äärimmäisen tehokkaan ja todellisen taikasanan: KOSKA.

Hän kertoi sosiaalipsykologi Ellen Langerin järjestämästä kokeesta. Se tapahtui toimistokompleksissa, jossa oli aina pitkä jono kopiokoneelle. Ensimmäisessä vaiheessa kokeeseen osallistuja etuili jonon ohitse ja kysyi, voiko hän ottaa 50 kopiota. Noin 45 prosenttia ihmisistä suostui etuiluun. Toisessa vaiheessa osallistuja etuili jonon ohitse ja kysyi, voiko hän ottaa 50 kopiota, koska esimies käski. Nyt 94 prosenttia ihmisistä suostui etuiluun.

Jose Ahonen ei tee silmänkääntötemppuja, mutta ainakin yksi kädenvääntötemppu repertuaarista löytyi.

Tulos kuulostaa loogiselta, koska esimies oli käskenyt henkilön etuilla. Kokeessa huomattiin kuitenkin, että on ihan sama, mitä tämän koska-sanan jälkeen sanottiin. 94 prosenttia ihmisistä hyväksyi edelleen etuilun, vaikka selitys olisi kuulunut: ”Voinko ottaa 50 kopiota, koska minun pitää ottaa 50 kopiota?”

- En tiedä, mistä on kysymys, mutta olen huomannut, että taikuus on hyvä keino testaillä näitä asioita, jotka jostain syystä näyttävät toimivan.

Valehtelija

Ahonen kertoi, että lottonumeroita on mahdoton ennustaa. Brittiläinen tv-mentalisti ja taikuri Derren Brown tosin ennusti jonkin aikaa sitten oikeat lottonumerot suorassa tv-lähetyksessä – noin 20 sekuntia virallisen arvonnan jälkeen.

- En sanoisi tuota ennustamiseksi vaan pikemminkin tulosten pikauusinnaksi.

Ihmisiä sen sijaan on Ahosen mukaan mahdollista ennustaa jossain määrin; heidän käyttäytymistään ja valintojaan. Hän kehotti yleisöä huutamaan yksittäisiä numeroita ja kun oli saanut niitä kuusi kappaletta, hän pyysi erään vapaaehtoisen taskussa koko luennon ajan olleen kirjekuoren itselleen. Kuoren sisältä löytyi lappu, jossa olivat juuri nuo samat yleisön lausumat numerot.

Ahonen esitti myös, kuinka voi havaita valheen. Yleinen harhaluulo on, että valehteleva ihminen välttelee katsetta, pälyilee. Asia on juuri päinvastoin.

- Kun ihminen valehtelee, hän katsoo suoraan silmiin.

Valheen tunnistaa myös, kun tutustuu ihmiseen, kalibroi pohjatilan, missä hän kaiken aikaa on, seuraa ihmistä, hänen hengitystään, puhettaan: äänenpainoa, äänenkorkeutta, puhenopeutta. Ääni on tutkimusten mukaan paras indikaattori valheen paljastamiseen; parhaat tulokset on saatu vain kuuntelemalla puhujaa. Visuaaliset seikat vain sekoittavat asioita.

Ahonen pyysi salin eteen Skepsiksen rahastonhoitajan ja Skeptikon päätoimittajan. Toisen tuli valehdella ja toisen puhua totta. Ensin Ahonen kysyi kummaltakin, mitä kirjaa he ovat lukeneet viimeksi. Sen jälkeen hän kysyi rahastonhoitajalta tämän äidin tyttönimeä ja päätoimittajalta tämän viimeksi katsomaansa elokuvaa. Näiden kolmen kysymyksen avulla Ahonen selvitti, että rahastonhoitaja valehtelee ja päätoimittaja puhuu totta.

Miten tämä tapahtui?

- Totuuden puhuja miettii usein vastaustaan, kun taas valehtelija yrittää sanoa sen mahdollisimman suoraan. Kun ihminen puhuu totta, hän voi olla hyvinkin epäröiväinen.

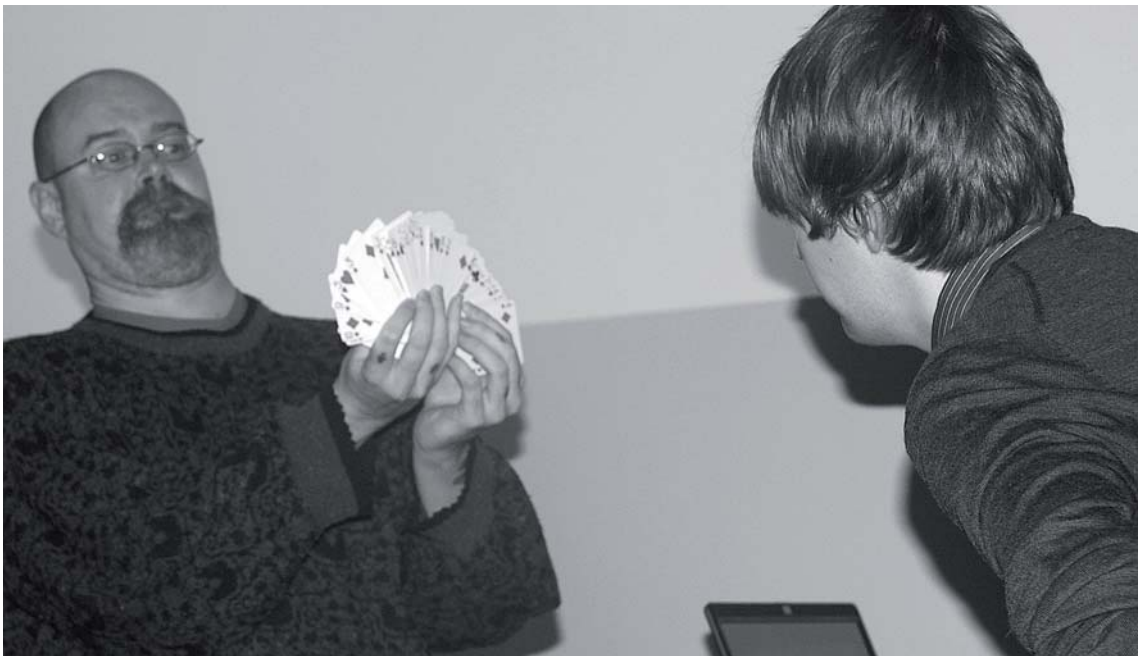

Jose Ahonen suggeroi Jussi K. Niemelän valitsemaan juuri sen kortin, jonka taikuri halusi. Vai suggeroiko? ”Taikurin työ on valehdella. Jotkin kertomani asiat pitävät paikkansa, mutta temppujen tekniikoissa saatoin välillä huijata teitä”, Ahonen kertoi.

Virheet unohtuvat

Taikureiden keskuudessa käydään tietyissä piireissä kiivasta väittelyä siitä, saako itseään mainostaa yliluonnollisia kykyjä omaavana henkilönä. Osa taikureista on sitä mieltä, että koska kyse on viihteestä, niin tällainen mainostus on sallittua. Suurin osa on sitä mieltä, että näin ei saa tehdä.

- Yhdysvalloissa on kaupan metodeja, miten toimia selvänäkijänä ja viedä rahaa ihmisiltä.

Ahonen olettaa, että jotkut selvänäkijät uskovat kykyihinsä, vaikka ovat luultavasti vain hyviä ihmistuntijoita ja omaavat hyvän psykologisen silmän. Toiset taas ovat huijareita. Työssä ei tarvitse olla edes kovin kaksinen, kun homma näyttää toimivan.

Tyypillinen tapa on kertoa asiakkaalle, että hän on sosiaalinen ihminen, nauttii ihmisten seurasta ja on joskus juhlissa jopa porukan hengen ylläpitäjä – toisaalta hän on myös erakko, joka tykkää olla yksin; on myös päiviä, jolloin hän ei halua nähdä ketään. Tällainen tuplatotuus osuu aina. Asiakas poimii totuuden, joka on häntä lähimpänä, ja muistaa sen. Virheet unohtuvat.

Cold reading, kylmiltään lukeminen, on opittavissa oleva taito. Kyseessä on sarja tekniikoita: kehonkieltä, johdattelua, tiedon kalastelua ja harhautuksia. Ihmiset kertovat asioistaan huomaamatta todella paljon, eivätkä jälkeenpäin muista kertomaansa. Tunnin päästä selvänäkijä voi kertoa samat asiat omina löytöinään, ja asiakas vain ihmettelee hänen osumiaan.

Hot reading on silkkaa huijausta, tietojen onkimisesta etukäteen.

- Minä en sanoisi selvänäkijän asiakkaalle, että homma on huijausta ja tämä on tyhmä. Silloin hän ei varmasti usko minua.

Ahonen ohjaisi keskustelua siihen suuntaan, että kertoisi, minkälaisia tekniikoita selvänäkijöillä on ja mistä todellisuudessa saattaa olla kyse.

- Me skeptikot lauomme joskus kovin herkästi totuuksia. Se on tietysti meille helppoa, koska olemme suurimman osan ajasta oikeassa.

RISTO K. JÄRVINEN

TAIKAKUVIA

Stendhalin syndrooma – joidenkin mystisten kokemusten selittäjä?

Marja, 48, kertoo Skeptikko-lehdelle:

- Noin viisitoista vuotta sitten Kävin Hämeenlinnan parapsykologisen seuran kuvataidenäyttelyssä. Kiertelin, ihmettelin ja katselin ympärilleni. Näin puupiirroksen, jossa oli vanhan korsikalaisen naisen kasvokuva. Jähmetyin paikalleni. Katsoin kuvaa, en pystynyt liikkumaan. En päässyt pois. Säikähdin. Toivoin, että joku tulisi auttamaan. Onneksi ystäväni saapui paikalle.

Mitä tapahtui? Kokiko kuvan katsoja ns. Stendhalin syndrooman, jonka kerrotaan olevan kuvataiteen aiheuttama hurmio- tai sekavuustila, joka voi ilmetä myös kyynelehtimisenä tai taintumisena?

Sinappilaastari

Oireyhtymä sai nimensä ranskalaiselta kirjailijalta Marie-Henri Beyleltä (1783-1842), joka myöhemmin tunnettiin paremmin kirjailijanimellä Stendhal. Hän kuvasi saamansa kohtauksen päiväkirjassaan syksyllä 1811. Kertomuksen mukaan hän katseli Firenzen Santa Croce -kirkossa Il Volterranon freskoja, kun hän joutui outoon ekstaasitilaan, jossa ”taivaalliset tuntemukset kohtasivat intohimoiset tunteet”. Horjuessaan kirkosta ulos Stendhal koki sydämentykytystä ja tunsi jalkojensa pettävän.

Oireyhtymä tunnetaan edelleen sekä Firenzessä että muuallakin museomaailmassa. Ennen vanhaan tällaisia oireita pidettiin hermokohtauksena, jota lääkittiin moninaisilla tropeilla, mm. homeopatialla. Stendhalkin turvautui lääkärin kehotuksesta homeopatiaan ja sai kokea arnikki-, nux vomica- (ketunkakku) ja koirannauriskuurin (bryonia), kylmiä kylpyjä ja sinappilaastareita, mutta ei vakuuttunut homeopatian vaikutuksista.

Rafaelin **”Sikstiiniläismadonnan”** (1513-1514) näkeminen omin silmin oli 1800-luvun lopun kulttuuri”touristeille” tärkeä rituaali. Sen aiheuttamien tunnetilojen ensiapu löytyi seurueen daamien käsilaukuista: hajusuola.

Voimakkaimmin Stendhalille suositeltiin ennaltaehkäisyä ja varhaisen puuttumisen mallia: itsehillintää ja hiljaiseloa, mahdollisimman harvoja intohimoja nostattavia virikkeitä. Perinteisen lääketieteen silmissä Stendahl oli hermosairas.

Mistä ilmiössä todella on kysymys – se tuskin on kenellekään selvää.

Ihmetauluja

Stendhalin syndrooma nousi esille syksyllä, kun Ateneumin taidemuseossa Helsingissä oli esillä Anna Kortelaisen kokoama fokusnäyttely, joka esitteli ihmisiä hurmioon altistaneita taideteoksia, maalauksia, veistoksia ja grafiikkaa. Näyttely perustui Kortelaisen julkaisemaan kirjaan ”Hurmio – oireet, hoito, ennaltaehkäisy” (Tammi 2009).

Kirjan mukaan syndroomalla on joukko erilaisia sukulaisilmiöitä, arkisista tyystin poikkeavia mielentiloja, joilla on jokin yhteys nähtyyn ja koettuun taiteeseen. Jerusalemin syndroomalla tarkoitetaan pyhiinvaeltajan psykoosinomaisia oireita hänen päästyään viimeinkin pyhille paikoille. Samantapaisia tapauksia tunnetaan monissa muissakin katolisissa pyhiinvaelluspaikoissa, varsinkin jos niihin liittyy näkyjen, ihmeitä tekevien taideteosten ja ihmeparannusten traditioita ja lupauksia.

Kirjassa esitellään lukuisia hurmioitumisia aiheuttaneita taideteoksia. Esimerkiksi Rafaelin maalaus ”Sikstiiniläismadonna” – 1800-luvun kulttiteos – aiheutti katsojissaan voimakasta liikutusta, itkua ja uskonnollistyyppistä hurmosta. Ateneumin näyttelyssä mukana ollut Sinebrychoffin taidemuseon omistama ajoittamaton öljymaalaus ”Turbaanipäinen nainen” esittää esittää Beatrice Cenciä (1577-1599), jonka muotokuvaa on perinteisesti pidetty Guido Renin maalaamana. Nuori Beatrice osallistui perhettä tyrannisoivan isänsä salamurhaan ja joutui mestauslavalle. Maalauksen Beatrice on lähdössä vankilasta viimeiselle matkalleen.

Tämän sivun kuva:
Caravaggio: **Narkissos** (1608-1610). Kun eräs amerikkalainen nuorukainen saapui ”Narkissoksen eteen, hän alkoi voida pahoin. Maalauksessa näkyvä polven hahmo työntyi kammottavasti ulos maalauksesta ja hän sai rajun sairauskohtauksen.

Seuraavan sivun kuva:
Giorgione: **Nukkuva Venus** (1510). Niko Kazantsakis kuvailee Stendhalin syndroomaa romaanissaan ”Tilinteko el Grecolle” (1961): ”Ja kun minä näin ne kuuluisat maalaukset ensimmäisen kerran, tunsin kyltymättömän sydämeni vapisevan, seisoin pitkän tovin polvet notkuen kynnyksellä, kunnes sydämentykytys oli asettunut ja minä kykenin kestämään näin suuren määrän kauneutta.”

Myös tämä kuva oli 1800-luvun suuria kulttimaalauksia, jonka lumo on lähtökohtana myös Stendhalin novellissa ”Les Cenci”. Il Bronzinon ”Kristuksen laskeutuminen taivaan esikartanoihin sai Stendhalin kyynelkanavat erittämään ”salaperäistä suolaista nestettä”.

Sokea piste

Uskomattomimman tarinan Stendahlin syndroomasta kertoo Kortelaisen kirjassa vuonna 1956 syntynyt suomalainen mies, IT-ammattilainen:

> ”Vuoden 2009 alkusyksystä olin Amsterdamissa. Minä ja ystäväni menimme Rijksmuseumiin. Minkäänlaisia ennakko-odotuksia ei minulla ollut. En edes tiennyt museon kokelmista muuta kuin että siellä on varmasti van Goghia.
> Kiertelimme museon annista nauttien kunnes saavuimme saliin, jossa pysähdyin erään taulun eteen. Koin jonkinlaisen säikähdyksen ruumiissani yht’äkkisesti alkavien tuntemusten viedessä minut aivan outoon maailmaan. Näitä tuntemuksia on vaikea sanallisesti kuvata. Lähinnä tunne oli energian siirtymistä teoksesta ruumiiseen – vuorovaikutusta. Sanallisesti tuntemus oli lämpöä, värinää, pistelyä koko ruumiin alueella ja miellyttävää kokonaisvaltaista olemisen tunnetta. Pelko hävisi. Sitä suorastaan naulautui paikalleen, ajantaju kadoten.
> Olisin voinut kai jäädä teoksen eteen määräämättömäksi ajaksi. Ystäväni kehottelun voimalla jatkoimme kierrosta museossa. Merkillistä kokemassani on se, että mitään näkemiseen perustuvaa visuaalista kokemista taulun ja minun välilläni ei voinut olla. Olenhan täysin sokea. Muistini mukaan en edes tiennyt ennen kokemustani taulun maalaajaa tai taulun nimeä. Teos oli Rembrandtin ’Yövartio’.”

Kortelainen kertoo kirjassaan, että jos suomalaisilta museoammattilaislta kysyy, kuinka usein suomalaismuseoissa sairastutaan hurmostiloihin, saa vastauksen ”äärimmäisen harvoin”. Suurten sielunmyrskyjen näkymättömyyteen on Kortelaisen mukaan monia syitä. Tärkein niistä on oma kulttuurimme, joka hillitsee ja hallitsee intohimoja, tukahduttaa, peittää, häpeää niitä.

Marjan tapaus Hämeenlinnassa saattaa siis olla harvinaisuus – siis jos kyseessä oli Stendhalin syndrooma, mitä se lienee tarkoittaakaan.

RISTO K. JÄRVINEN

Näin teet **PARANORMAALIN ILMIÖN:**

MATERIAN siirtäminen

KUVA 1

KUVA 2

KUVA 3

Nykyään suosittujen extreme-harrastusten ”musta lammas”, tupakointi, ei juuri nyt ole kaikkein kovimmassa huudossa. Savukeaskeissa lukevilla varoituksilla suggestoidaan alan harrastajia luopumaan viihdykkeestään ja kaikenlaiset nikotiinituotteet vievät tilaa kauppojen tupakkahyllyistä. Näin hiljattain kaupassa myytävän nykyään myös nikotiinitonta nuuskaa, joka epäilemättä sopisi hyvin kyytipojaksi homeopaattisen kossun kanssa. Skeptikko haluaa olla ajan hermoilla ja kannustaa niin epäilijöitä kuin hörhöjäkin savuttomaan elämäntyyliin. Luonnollisestikaan emme alennu nalkuttamaan, vaan teemme paranormaalin demonstraation, joka syöpyy kärsäheinää imeskelevän tupruttelijan aivoihin kuin nikotiini etusormeen. Paranormalistin käsissä tapahtuvat mystiset asiat ovat toki jännittäviä, mutta vakuuttaaksesi katsojan paranormaaleista kyvyistäsi annat tällä kertaa yliluonnollisuuden tapahtua katsojan omissa käsissä!

Temppu

Kerro kohteelle esittäväsi demonstraation passiivisen tupakoinnin vaarallisuudesta. Pyydä kohdetta laittamaan kätensä nyrkkiin. Ota savukkeesta hieman tuhkaa sormeesi ja hiero sitä omaan käteesi. Tuhka katoaa hiljalleen. Anna katsojan valita, kumpaa kättä demonstraatiossa käytetään. Pyydä katsojaa avaamaan valitsemansa käsi ja – hokkus pokkus! – hänen kämmenessään on tuhkaa.

Taikuri Jose Ahonen esittelee tällä kertaa mystisen ”tuhkatempun”.

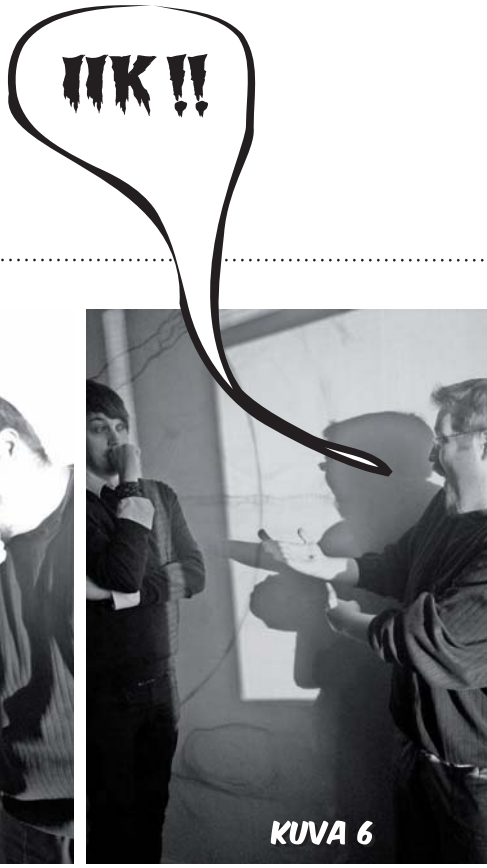

Kuinka se tehdään?

Aluksi sinun tulee tehdä pieni alkuvalmistelu: ota hieman tuhkaa vasemman käden keskisormellesi esimerkiksi tuhkakupista. Tämän tulee tietenkin tapahtua kohteelta näkymättömissä (kuva 1).

Myöhemmin, kun aika on oikea, pyydä kohdetta nostamaan kätensä esiin kämmenselät ylöspäin (kuva 2). Kun katsoja asettaa kätensä pyytämälläsi tavalla, korjaa välittömästi niiden asentoa. ”Hieman ylöspäin”, sano ja nosta jonkin verran hänen käsiään. Korjatessasi käsien asentoa kosketa tuhkaisella sormellasi vaivihkaa katsojan kämmeneen, jolloin siihen jää tuhkaa (kuva 3). Seuraavaksi pyydä katsojaa puristamaan kädet tiukasti nyrkkiin (kuva 4). Kysy katsojalta, onko hän oikea- vai vasenkätinen?. Jos katsoja vastaa olevansa oikeakätinen, sano: ”Hyvä, käytämme siis sitä”; jos taas vasenkätinen, sano: ”Laita siis vahvempi kätesi selkäsi taakse”. Win-win -tilanne. Ripottele hieman tuhkaa esimerkiksi savukkeesta kämmenselällesi. Hiero tuhkaa kämmeneen, jolloin se pikkuhiljaa ”katoaa” (kuva 5). Pidä parin sekunnin hiljainen tauko. Seuraavaksi paljastat paranormaalin tapahtuman: pyydät katsojaa avaamaan oikean kätensä ja katsomaan sinne (kuva 6). Kohde pelästyy, juoksee itkien kotiin eikä koskaan enää koske savukkeisiin.

JOSE AHONEN
TAIKUUTTA.COM

Arkeologit ovat löytäneet Jerusalemissa haudasta osia käärinliinasta, jonka arvellaan olevan Jeesuksen oletetulta elinajalta. ....Nyt löydetty liina eroaa arkeologien mukaan selvästi kiistellystä Torinon käärinliinasta, jossa on ristiinnaulitun miehen hahmo. Jotkut kristityt ovat uskoneet, että Torinossa, Pyhän Johannes Kastajan katedraalissa säilytettävässä liinassa on Jeesuksen hahmo, ja että se olisi siirtynyt liinaan Jeesuksen ylösnousemuksen hetkellä. Skeptikkojen mukaan kyseinen pyhäinjäännös on keskiaikainen väärennös. Nyt löydetty liina on arkeologien mukaan hyvin yksinkertainen, toisin kuin Torinon koristeellinen liina. Uusi arkeologinen löytö vahvistaakin tutkijoiden mukaan olettamusta siitä, ettei Torinon pyhäinjäännös ole peräisin Jeesuksen ajalta.

WWW.MTV3.FI/UUTISET 16.12.

Useista ufoaiheisista tv-ohjelmistaan ja elokuvistaan tuttu alienekspertti Juhan af Grann uskoo edelleen alienhybridien olevan monien salaliittojen taustalla. … - Jokin aika sitten sairastin kovan flunssan. Olin 40 asteen kuumeessa ja hikoilin aivan valtavasti. … Silloin tunsin, etten ollut yksin siinä huoneessa. Lopulta kysyin, että eikö tämä operaatio ole jo ohi, ja lopulta kuume laski, Grann kertoo. Af Grannin mukaan alien hybridien tehtävänä on toimia niin kutsuttuna galaktisena punaisena ristinä, joka pitää huolta hyvinvoinnista ympäri universumia. Ilmiön ikävinä puolina mies mainitsee keskeytyneet raskaudet, jotka toisinaan ovat alieneiden tekoja, sillä nämä haluavat pitää ihmismutaatiot ja liiallisen kehityksen aisoissa. … Af Grannia ei ole nähty viime aikoina paljoa julkisuudessa, sillä mies kertoo olevansa hyvin varautunut Suomen oloissa. Hän ei yleensä suostu antamaan haastatteluja tai keskustelemaan ihmisten kanssa, sillä hän aistii ihmisistä, mitä he hänestä haluavat. Alien-ohjaajaa kuullaan hieman yllättäenkin juuri ensi-iltansa saaneessa Luc Bessonin ohjaamassa Arthur ja Maltazard -animaatiossa ääninäyttelijänä.

WWW.MTV3.FI/VIIHDE 4.12.

Haloo! Missä olet E.T.? Soita Roomaan! Vatikaani on kutsunut asiantuntijoita pohtimaan älyllisen elämän olemassoloa maailmankaikkeudessa ja sen mahdollisia vaikutuksia katoliseen kirkkoon. Joukko astronomeja, fyysikkoja ja biologeja aloitti tiistaina Vatikaanissa viisipäiväisen konferenssin, jonka teemoina ovat elämän synty ja sen olemassaolo muilla planeetoilla. Vatikaanin omaa observatoriota johtava jesuiittamunkki Jose Gabriel Funes pitää vieraita elämänmuotoja vakavan pohdinnan arvoisena asiana. Funesin mukaan maapallon ulkopuolisen elämän löytymisellä olisi monia filosofisia ja teologisia vaikutuksia.

ILTA-SANOMAT 11.11.

Sikainfluenssan hoito kompastelee terveydenhuollon jäykkään järjestelmään.Kemissä toimivan Länsi-Pohjan keskussairaalan lastentautien ylilääkärin Pentti Vuolukan mie-

lestä torniolaistytöllä olisi ollut paremmat mahdollisuudet selvitä taudista hengissä, jos lääkäreitä siirrettäisiin pandemian torjunnan eturintamaan. - Järjestelmä ei päästä lääkäreitä tutkimaan ajoissa potilaita. Olen vakaasti sitä mieltä, että viime vuosina hoitajien vastuulle on pantu asioita, jotka kuuluisivat lääkäreille. Hyvä symboli on hoitajaresepti. Diagnoosin teko ja lääkkeen määrääminen on aina ollut ja pitäisi aina olla lääkärin asia. Ei hoitaja voi määrätä lääkettä. Sitä sanotaan puoskaroinniksi, Vuolukka sanoo.

ILTA-SANOMAT 6.11.

Irakin turvallisuusviranomaiset käyttävät tarkastuspisteillään pommeja etsiviä laitteita, jotka Yhdysvaltain armeijan mukaan ovat täysin hyödyttömiä. Irakilaiset uskovat laitteisiin ja ovat maksaneet niistä lähes sata miljoonaa dollaria, kertoo The New York Times. … Yhdysvaltain puolustusministeriön laboratorioissa on testattu laitetta ja niille ei ole saatu yhtään parempaa toimintatulosta kuin satunnaisotanta tuottaa. Lehden haastattelemat upseerit toteavat, että laite on yhtä luotettava kuin kaivonkatsojien taikavarpu. Laitteen valmistaja on brittiläinen ATSC-yhtiö. … Laitteen sanotaan löytävän aseet ja ammukset jopa kilometrin etäisyydeltä, maan tai veden alta ja seinien takaa. Lentokoneissa olevien aseiden sanotaan paljastuvan jopa viiden kilometrin korkeudesta. ADE 651:n kyvyt eivät rajoitu mainoksen mukaan vain aseisiin. Yhtiö lupaa sen havaitsevan myös salakuljetetun norsunluun, huumeet ja ihmisruumiit.

HTTP://YLE.FI/UUTISET/ULKOMAAT 4.11.

Aivotutkimus johti yllättäviin tuloksiin: telepatia onkin mahdollista. … Aivokuvauksen yhdistäminen kaavoja tunnistavien tietokoneohjelmien kanssa on avaamassa tien ihmismielen syövereihin. Aivoihin erikoistuneet tutkijat ovat viime vuosina onnistuneet selvittämään henkilön aivotoiminnan kaavoja tarkkailemalla muun muassa sen, mitä kuvaa tämä katsoo tai minkä päätöksen aikoo tehdä. Nyt menetelmä on edennyt niin pitkälle, että tutkijat pystyvät jäljentämään liikkuvia kuvia, joita kohdehenkilöt katselevat tai jopa päättelemään, mitä tiettyä tapahtumaa he muistelevat. Asiasta kertoo NewScientist-lehti verkkosivuillaan. Hämmästyttävin läpimurto esiteltiin lokakuussa Society for Neuroscience -yhdistyksen kokouksessa Yhdysvaltain Chicagossa. Jack Gallant Kalifornian yliopiston Berkeleystä oli kollegansa Shinji Nishimoton kanssa onnistunut tuottamaan suurpiirteisen jäljennöksen koehenkilön katsomasta videopätkästä pelkästään tämän aivotoimintaa tarkkailemalla. Kokouksessa tultiin siihen tulokseen, että samaa menetelmää hyödyntämällä pystytään tulevaisuudessa lukemaan ihmisen muistia ja tulevaisuuden suunnitelmia. Tutkijat muistuttavat, että varsinaisesta ajatusten lukemisesta on vielä toistaiseksi turha puhua. He kutsuvat menetelmää mieluummin neurologiseksi tulkinnaksi.

WWW.MEDIUUTISET.FI 1.11.

- Mielen hyvinvointi on tärkeää ja miehän sairastelen aika paljon, monta kertaa vuodessa saatan olla flunssassa. Se saattaa johtua siitä, että mie kuuntelen kehoani aika paljon, kun olen pitkään käynyt akupunktiossa, Antti (Tuisku) selittää Radio Novan haastattelussa. … Antti omistaa myös itse akupunktioneulat, joita hän käyttää tiettyihin akupisteisiin tarvittaessa. Antin viimeisin hankinta on piikkimatto, jolla mies makoilee lähes päivittäin.

WWW.RADIONOVA.FI 31.10.

Selvänäkijäksi **kymmenessä oppitunnissa**

Selvänäkeminen ja ennustaminen ovat ikivanhoja taitoja, joissa yhdistyvät näytteleminen ja psykologinen manipulaatio. Vaikka joidenkin selvänäkijöiden tiedetään huijanneen hankkimalla etukäteen tietoa, tässä kerrotut neuvot keskittyvät siihen mitä kutsutaan cold readingiksi, ”kylmiltään lukemiseksi” eli henkilön ”lukemiseksi” ilman etukäteistietoja hänestä.

Michael Shermer pystyy huijaamaan ja muuttumaan meedioksi kymmenessä tunnissa.

1 Valmistele paikka intiimiä, mukavaa kokemusta varten. Rakenna auktoriteettiasi selvänäkijänä tärkeän näköisillä kaavioilla tai käsikirjoja täynnä olevilla kirjahyllyillä.

Järjestä mukavat tuolit ja pieni pöytä niiden väliin. Pitsipöytäliina, kynttilät, pehmeä matto, pehmeän värinen valaistus sekä suitsukkeet antavat luennallesi spirituaalisen tunnelman. Asiakkaittesi pitäisi tuntea, että he ovat tärkeän rituaalin keskellä.

Pääasiallisena lähteenä on käytetty Ian Rowlandin oivaltavaa ja kattavaa teosta ”The Full Facts Book of Cold Reading”. Tässä esitetty aineisto on vain pieni otos perusteellisesta yhteenvedosta, jonka tekijä on ammattimaisena kylmiltään lukijana yksi maailman parhaista. Lähteinä on käytetty myös muita ”Skeptics Societyn” julkaisemia artikkeleita, erityisesti Michael Shermerin kirjoitusta ”Psychic for a Day: How I Learned Tarot Cards, Palm Reading, Astrology, and Mediumship in 24 hours.”

Vain 24 tunnin perehtymisellä tarot-kortteihin, astrologiaan, kädestä ennustamiseen ja jopa kuolleiden kanssa keskustelemiseen Shermer kykeni vaivattomasti vakuuttamaan tapaamansa ihmiset siitä, että hän oli meedio. Se, että hän pärjäsi kohtuullisen hyvin vain päivän valmistautumisella, osoittaa kuinka alttiita ihmiset ovat tämänkaltaiselle hyvin tehokkaalle psykologiselle manipulaatiolle.

2 Esitä sympaattista luonnetta. Aseta asiakkaasi vastaanottavaiseen ja yhteistyöhaluiseen tilaan selittämällä että lukeminen on yhteinen ponnistus.

Käyttäydy rauhallisesti, käytä pehmeää ääntä ja myötäsukukaista kehonkieltä: miellyttävää hymyä, jatkuvaa katsekontaktia. Kallista päätäsi sivulle kun kuuntelet.

Asetu asiakasta vastapäätä ja pidä jalat yhdessä (ei ristissä). Selitä, että asiakkaasi tulevat luoksesi monenlaisten asioiden vuoksi, joita heillä on sydämellään (sydän kun on tärkein elin new age -spiritualiteetissa), ja sinun tehtäväsi on käyttää erityistä intuition lahjaasi. Selitä, että jokaisella on tämä lahja, mutta sinä olet kehittänyt omaasi harjoittelulla. Selittele tulossa olevia virheitäsi sanomalla, etteivät meediot voi ennustaa tulevaisuutta tarkasti.

3

Ihmiset haluavat kuulla eniten seitsemästä asiasta: rakkaudesta, terveydestä, rahasta, urasta, matkustamisesta, koulutuksesta ja haaveista.

Pysyttele näissä teemoissa esittämällä paljon kysymyksiä ja väitteitä kustakin kategoriasta. Tämä auttaa sinua myös muistamaan, missä vaiheessa luentaa olet.

4

Aloita lukemisella, joka tarjoaa jokaiselle jotakin.
Näin:

Osaat olla hyvin huomaavainen muita kohtaan, mutta jos olet rehellinen, niin toisinaan tunnistat itsessäsi itsekkäitä piirteitä. Sanoisin, että yleensä olet melko hiljainen, mutta kun olosuhteet ovat kohdallaan, saatat myös olla huomion keskipiste jos sille päälle satut.

Toisinaan olet liian rehellinen tunteistasi ja paljastat liikaa itsestäsi. Olet hyvä pohdiskelemaan asioita ja haluat todisteita ennen kuin muutat mielipidettäsi jostain asiasta. Kun joudut uuteen tilanteeseen, olet aluksi varovainen, kunnes tiedät missä mennään, mutta sen jälkeen toimit luottavaisesti.

Tästä tulee ilmi, että olet yleensä ihminen, johon voi luottaa. Et pyhimys, et täydellinen, mutta pohjimmiltaan sellainen joka ymmärtää luotettavuuden merkityksen. Sinä tiedät, kuinka olla hyvä ystävä.
Pidät itsesi kurissa niin että muille syntyy vaikutelma kontrollista, mutta toisinaan tunnet itsesi hieman epävarmaksi. Toivot, että olisit hieman suositumpi ja ihmissuhteet olisivat helpompia kuin nyt.

Sinulla on elämänviisautta, joka on hankittu pikemminkin kovan kokemuksen kautta kuin kirjoja lukemalla.

5

Yleisten väittämien jälkeen voit ryhtyä keskittymään yksityiskohtiin, jotka pätevät useimpiin ihmisiin viittaamalla sellaisiin seikkoihin kuin:

- Kuolleen perheenjäsenen koruihin
- Vanhentuneeseen lääkkeeseen
- Leluihin, kirjoihin, muistoihin lap suudesta
- Vanhoja valokuvia sisältävään laatikkoon
- Kelloon, joka ei enää toimi
- Sähkölaitteeseen, joka ei toimi
- Vanhentuneeseen muistilappuun jääkaapin ovessa tai lähellä puhelin ta
- Lopetettua harrastusta koskeviin kirjoihin
- Avaimiin joista et enää muista, mihin ne käyvät
- Vetolaatikkoon, joka on jumissa tai ei liu'u kunnolla

Sekä henkilöä koskeviin erityispiirteisiin:

- Lapsuudessa sattunut onnetto muus, johon liittyy vesi
- Numero "2" kotiosoitteessa
- Arpi polvessa
- Lapsena pitkä tukka, myöhemmin lyhyempi leikkaus
- Vaatteita, joita ei ole koskaan käy tetty
- Läheisen ihmisen valokuva lompa kossa
- Yksittäinen korvakoru jonka pari on hukassa

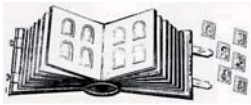

6

Hanki tietoa asiakkaaltasi kysymyksillä, jotka on naamioitu väitteiksi:

- Onko tällä sinulle merkitystä?
- Näetkö, miksi saan tällaisen vaikutelman?
- Mihin tämä saattaisi liittyä sinun elämässäsi?
- Miten tämä voisi olla merkittävää sinulle?
- Miksihän tämä olisi näin?
- Onko tässä yhteys sinuun?
- Kehenkähän tämä voisi viitata?
- Kuulostaako tämä oikealta?

7

Vetoa muinaisen viisauden ja mystisten salaisuuksien antamaan auktoriteettiin maustamalla lukemistasi esoteerisella jargonilla.

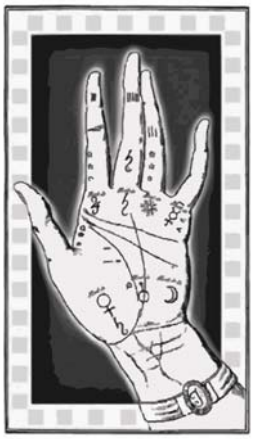

Ian Rowland nimittää tätä tekniikka ”jargon-pommitukseksi”, ja sanoo sen olevan suosikkejaan. Arkaaisten termien käyttö tekee lukijan esityksen loogisen seuraamisen mahdottomaksi sekä vahvistaa ajatusta lukijasta auktoriteettina, jolla on salaista tietoa. Vetoaminen muinaiseen viisauteen myös luo rituaalin tuntua, joka rohkaisee yhteistyöhön sekä hillitsee epäilyjä ja protestointia.

Lukija voi sen jälkeen pumpata asiakkaastaan tietoa paljastamalla, että ”kortit” tai ”tähdet” ilmoittavat useita vaihtoehtoja, ja kyselemällä jargonin hämmentämältä asiakkaalta, mikä niistä sopii parhaiten hänen tilanteeseensa.

8

Älä ujostele käyttää hieman tieteellistä tietoa psykologian tai sosiologian alalta vähentääksesi asiakkaasi huolia.

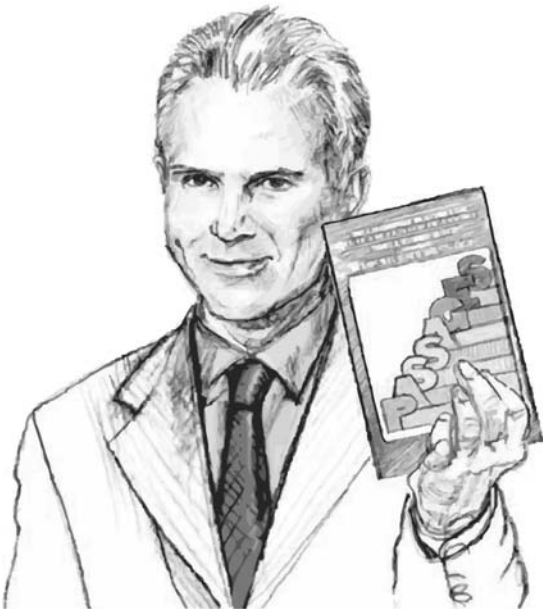

Kokeneena ammattilaisena Ian Rowland tarjoaa tämän neuvon: ”Älä tutki salatieteitä ja paranormaalia koskevia kirjoja, jotka on tarkoitettu vain rekvisiitaksi. Terapiakirjallisuus on paljon hyödyllisempää! Suosikkini on Gail Sheehyn 70-luvulla kirjoittama bestseller ”Vaaralliset vuodet. Aikuisiän kriisit.”

Muut mentaalikot vannovat sellaisten julkaisujen nimiin, jotka paljastavat, mistä tietyt ikä- tai sosiaaliryhmät ovat kiinnostuneita.

Päivä meediona -projektissaan Michael Shermer käytti persoonallisuuden viiden tekijän mallia (avoimuus kokemuksille, ulospäin suuntautuneisuus, tunnollisuus, suostuvaisuus ja neuroottisuus), sekä Frank Sullowayn tutkimuksia perhedynamiikasta mm. määrittääkseen kuka asiakkaista on esikoinen, kuka keskimmäinen, kuka kuopus.

9

Älä unohda itsestään selvää. Imartele asiakkaitasi, kerro heille, mitä he haluavat kuulla.

”Romanssisi onnistuu, raha-asiasi järjestyvät, olet ahkera, reilu, itsenäinen ja viisas.” Taitavat lukijat eivät ainoastaan päästä suustaan näitä imartelevia lausuntoja, vaan kutovat ne osaksi esitystään, joka naamioi niiden manipulatiivisen luonteen. Asiakkaat, jotka kuulevat yleisiä väittämiä, jotka voisivat olla kenestä tahansa, soveltavat ne johonkin omassa elämässään ja havaitsevat luennan hämmästyttävän osuvaksi.

Ja entäpä, jos romanssi ei toimikaan? Ihmisillä on taipumus muistaa osumat ja unohtaa hudit, erityisesti joutuessaan tekemisiin suuren informaatiomäärän kanssa.

10

Keksi selitykset valmiiksi. Käännä kaikki käänteet eduksesi.

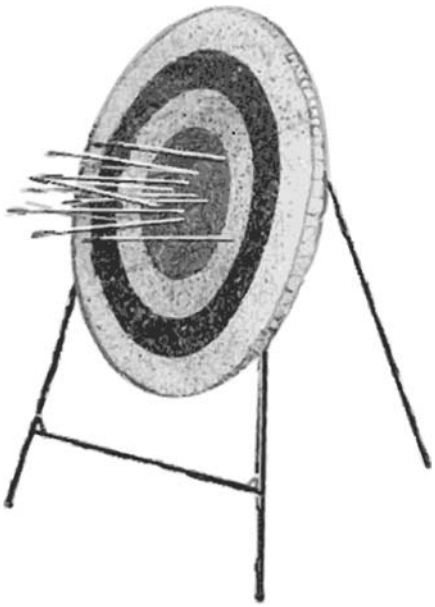

Kuten aiemmin mainittiin, myönnä ettei tarkkuutesi ole sataprosenttinen.

Jos asiakas huomauttaa, että lukija on väärässä jossain tietyssä asiassa, lukija voi väittää, että se tapahtui kaukaisessa menneisyydessä ja varovaisesti vihjata että on asiakkaan vika, ettei tämä muista asiaa. Tai sitten voi sanoa, että se tapahtuu tulevaisuudessa.

Pelasta läheisen lähettämää viestiä koskeva huono arvaus selittämällä, että kyseinen henki on muuttanut mieltään, ja haluaa tehdä tämän tiettäväksi.

Syytä kiusallisista tauoista tai edistyksen puutteesta huonoja spirituaalisia yhteyksiä

Tai, mikä vielä parempaa, syytä asiakaitasi vaatimalla heitä yrittämään kovempaa.

LÄHDE: HTTP://WWW.SKEPTIC.COM/DOWNLOADS/10_EASY_PSYCHIC_LESSONS.PDF

Pelottava sekoitus ”tiedettä” ja huuhaata

Äiti maassa, isä kuussa – skeptikko tiedon puussa...

Kävin tutustumassa Äitimaa-messujen tarjontaan Tampereen Steiner-koululla koleahkona lauantaina 7. marraskuuta 2009. Messuteemana oli ”vastuu valinnoistamme”. Tarjolla oli muun muassa luomu- ja luontaistuotteita, käsitöitä, erikoislehtiä, suitsukkeita, koruja, vaatteita, hierontaa, tarot-korteista lukemista, reiki-energiahoitoja ja luentoja eri aiheista – siis jokaiselle hörhölle jotakin.

Steiner-koulun yläkerta toimi suurempana messualueena. Sieltä löytyi muun muassa meditaatiokulhoja, käsitöitä, luomuleipää, koruja, kirologiaa, ruokala ja aurakuvausta. Alakerran pienemmistä tiloista löytyi tuoksusaippuoita, enkelihoitoja ja voimatauluja.

Luentoja oli kahdenlaisia: alakerran luokkahuoneessa pidettyjä ilmaisia ”tietoiskuja” ja juhlasalin luentoja, joihin liput maksoivat kaksitoista euroa.

Yleistyksiä – maksusta

Kun olin kuunnellut hetken puhetta kirologin (käsistä lukija) vieressä, minusta alkoi tuntua

siltä, että ”kylmäluenta” (cold reading) -tekniikoista puhuminen olisi varmaan joko johtanut pysyvään Äitimaa-messujen porttikieltoon – tai mahdolliseen messiaanisuuteen. Joko tai, en ollut valmis uhraamaan pariakymmentä euroa tutkivan journalismin alttarille.

Ihmiselämien yleistettävyyksien luettelemisesta tulee selvästi paljon mielenkiintoisempaa, jos luettelo muodostuu jonkin asian kautta, olkoon tuo mystinen elämästä paljastava asia sitten henkilön käsi, lukijan kortit tai kuva henkilön aurasta. Olisi mielenkiintoista nähdä, kuinka pitkälle esimerkiksi ”taikuuden” käyttämät keinot messuilla olisivat riittäneet tai ylipäänsä, millaisia reaktioita vaikkapa pelikorteista ”lukeminen” olisi messuvieraissa aiheuttanut.

Toki pitää muistaa, etteivät kaikki messuilla kävijät välttämättä usko esillä oleviin huuhaaosaston parannustapoihin, vaikka muutamat toki maksoivatkin nähdäkseen mitä heidän kätensä tai auransa paljastaa.

Tieteellistä tietoa – ei mitattavissa

Enkelten koti (www.enkeltenkoti.com) tarjosi messuvieraille mahdollisuuden nelivuotiseen energiaparantajakoulutukseen. Mainoslehtisen mukaan koulutus ”on tarkoitettu henkiöille, jotka ovat kiinnostuneita energeettisistä lainalaisuuksista fyysisen maailmamme tuolla puolen, ja joita metafysiikka, parantaminen ja henkilökohtainen kasvu askarruttavat”.

Oppimäärän sisäistäminen vaatii yhteensä neljän vuoden opinnot. Jokainen vuosi koostuu neljästä oppiviikosta (a la 700 €/vko) per vuosi, vähintään kahdestatoista omasta terapiatunnista vuosittain ja anatomian ja fysiologian perusteiden tenttimisestä. Neljän vuoden opinnoista pitää pulittaa hieman yli kymppitonni (11 200 €), johon ei sisälly majoitukset eikä ruokailut. Tämä on lienee kuitenkin pikkusumma, sillä tarjollahan on metafyysistä tietoa, jota tiede tuskin pystyy tässäkään tapauksessa todistamaan

Tieteen riittämättömyys nousi esille myös veden ”informaatiovedeksi” muuttavan Grander-efektin kohdalla. Toisaalta kyseisen efektin mainoslappunen antoi uskoa myös skeptikon kylmään, tieteellisyyteen uskovaan sydämeen, loi uskoa tieteen tulevaisuuteen. Mainos kertoi, että efektin aiheuttamaa ”energian ja informaation siirtoa ei vielä voida mitata perinteisillä tieteellisillä analyyttisillä mittausmetodeilla”.

Alan Internet-sivuilla kerrotaan, ettei vedestä poisteta tai siihen lisätä mitään. Joka tapauksessa efektin läpi käyneen veden luvataan olevan ”järjestäytynyttä vettä”, jonka säilyvyysarvo ja itsepuhdistuskyky on selvästi parempi kuin normaalin kraanaveden. Kenties vedenpuhdistuslaitoksien tulisi harkita näitä perin näppäriä Grander-järjestelmiä laitteistoihinsa?

Salaista tietoa – vain rahalla

Mielenkiintoinen kurssisarja oli tarjolla myös aiheesta ”Thoth ja 12 kristallipyramidia”. Kurssin tarkoitus oli muinaisten mysteerikoulujen opetuksien saattaminen osallistujien käyttöön – päivitettynä tämän hetken energioihin – ja näiden saattaminen työkaluiksi henkilökohtaiseen arkeen. Näppärä aikamatkapaketti oli mahdollista suorittaa kokonaan (1394 €) tai yksittäisinä kahden päivän kursseina (212 €).

Jos vanhakantaisten mysteerikoulujen henkiset opetukset eivät olleet mieleen, tarjosivat kukkatipat halvemman mahdollisuuden oman henkisen ja fyysisen terveyden vahvistamiseen. Kukkatippojen tehon perusteena toimii ilmeisesti luonnonenergia, sillä ne eivät sisällä kasvinosia tai tuoksuja; haittavaikutuksilta on

siis vältytty. Näppärää, eikö totta! Mainospaperin mukaan kukkaterapia on ollut jo pitkään käytössä monissa Euroopan sairaaloissa. Epäselväksi jäi, mitkä nämä sairaalat mahdollisesti ovat.

Mielenkiintoista oli, että monilla osastoilla oli tarjolla niin salaista tietoa, ettei faktoja kerrottu ilmaiseksi muutamaa mainoslausetta enemmän. Jos olisin kuvauttanut aurani (40 €), näyttänyt käteni kirologille (20 €), saanut kaikenlaisia salaperäisten tietojen murusia (a la 12 €) luennoilta, oppinut tarot-korteista tulevaisuuteni ja menneisyyteni (luenta a la 10 €) ja ostanut tuiki tarpeellisia kukkatippoja (38 €/pullo, halvimmillaan), olisi mieleni ollut hyvin paljon kevyempi. Tai ainakin lompakkoni.

Vastuu valinnoistamme – ei vastuuta

Messuilta jäi perin omituinen olo. Luomutuotteiden ja käsitöiden rinnalla oli toinen toistaan kummallisempia itsehoitomahdollisuuksia ja jopa ihmevempaimia. Yrittäjänä toimiminen vaatii asiallistenkin tuotteiden tuomista ihmisten saataville, mutta ainakin itselleni nuo ”oikeat” tuotteet kärsivät jonkinlaista arvonalennusta vieressä olleiden henkisten huuhaa-materiaalien takia.

Toisaalta on vaikea lähteä tuomitsemaan ihmisiä huuhaan käytöstä, kun sekin voi tuoda hyvää oloa elämään. Placebo voi vaikuttaa tietyissä puitteissa tiettyyn pisteeseen asti.

Joissakin näytteilleasettajien mainoksissa oli kuitenkin jopa pelottavalla tavalla sekoitettu tieteellistä tai tieteellisen oloista terminologiaa asioihin, joihin sellainen ei kuulu. Esimerkiksi sinänsä mielenkiintoisella kiviosastolla ”onnenkivi” aventuriinin infolappusessa ollut teksti ”vihreä säteily kivestä helpottaa sydämen ja hengityselinten toimintaa” kuulostaa perin arveluttavalta. Vastuullisuus mainosteksteistä pitäisi tulla kysymykseen ainakin silloin, jos joku hengityselin- tai sydänsairauksista kärsivä viivästyttää oikeaan hoitoon menemistään, kun uskoo mainittuihin vaikutuksiin. Tieteellistä näyttöä kyseisestä ilmiöistä ei liene olemassa – tämä oli johtopäätökseni, koska edes mainintaa mahdollisista tutkimustuloksista ei ollut mailla halmeilla.

Messuteemana ollut ”vastuu valinnoistamme” jäi ilman vastausta siitä, mikä tuo peräänkuulutettu vastuu näytteilleasettajilla oikein oli. Muutamista ympäripyöreistä ”ihmisillä on oikeus olla hyväntuulisia tai -vointisia” - kommenteista huolimatta juuri vastuullisuus oli se, mikä monilta edustajilta puuttui. Vai oliko messuteema kenties tarkoitettu vain ja ainoastaan messuvieraille?

Tietysti voidaan spekuloida sillä, että esimerkiksi erilaisten energiamuotojen kuormittavuus vaikkapa luonnolle on varsin vähäinen, varsinkin jos ei huomioida mainoslappusten painatuksia. Siitä tuskin tarvitsee kiistellä, onko teoillamme seurauksia; täysin eri asia on se, millaisia nämä seuraukset ovat. Kuinka paljon esimerkiksi kukkatippojen vaikutus eroaa vedenjuonnin vaikutuksista? Tällaisiin kysymyksiin näytteilleasettajat tarjoilivat vastaukseksi omia tai käyttäjiensä hyviä kokemuksia, joista objektiivisuus on varsin kaukana, ilman tieteellistä näyttöä.

Olisi mielenkiintoista nähdä, millaisen reaktion jossain määrin rehellisempi markkinointi saisi messuilla aikaan. ”Tämä tuote saattaa aiheuttaa hyvää oloa, ainakin se maistuu mansikalta” -tyyliset lauseet vetoaisivat ainakin minuun huomattavasti paremmin kuin pseudotieteelliset energisoinnit tai henkisten hoitomuotojen mainostaminen.

JUKKA KOKKONEN

SKEPTIKKO 20 v. sitten

”SKEPTIKKOJA SYYTETÄÄN usein selittelijöiksi, jotka hinnalla millä hyvänsä haluavat keksiä luonnollisen selityksen epätavallisille ilmiöille. Ilmiöiden poisselittämiseen on helppo syyllistyä, sillä rajatiedon puolestapuhujat tyrkyttävät jatkuvasti todisteiksi kovin epämääräistä aineistoa, kuten keskenään hyvin erilaisia kertomuksi ihmeellisistä tapahtumista. Koska usein saatavana on vain toisen käden tietoja, tapausten asiallinen tutkiminen on vaikeaa. Jälkeenpäin on mahdotonta eliminoida kaikkia virhelähteitä, jotka ovat saattaneet vaikuttaa näiden tapausten kuvauksiin. Tällaisten kertomusten tutkimisella ja selittämisellä ei ole tieteellistä merkitystä (paitsi ehkä folkloristiikan tutkijoille), eikä niillä voi olla todistusarvoa suuntaan eikä toiseen. Jos haluamme olla varmoja, että tapahtuma on yliluonnollinen, on kaikki luonnolliset selitykset pystyttävä osoittamaan mahdottomiksi. Ja tämä taas valitettavasti edellyttää ilmiön testaamista valvotuissa olosuhteissa. Me skeptikot olemme valmiita suhtautumaan yliluonnollisiin ilmiöihin hyvin vakavasti, kunhan vain ensin näemme edes yhden sellaisen. … Olemme kuitenkin halukkaita testaamaan meille esitettyjä yliluonnollisia ilmiöitä tavalla, johon tiedeyhteisön on suhtauduttava vakavasti. Näiden ilmiöiden löytämisestä Skepsis on nyt luvannut 10 000 markan löytöpalkkion.”

HANNU KARTTUNEN

”HAASTEEN TARKOITUKSENA ei ole pilkata niitä, jotka uskovat omaavansa yliluonnollisia kykyjä. Käsityksemme mukaan huomattava osa näistä ihmisistä on uskossaan vilpittömiä. Me haluamme nyt tarjota heille mahdollisuuden sen selvittämiseksi, löytyykö tämän käsityksen tueksi myös muiden hyväksyttävissä olevaa näyttöä.”

ERKKI KAUHANEN

”SKEPSIKSEN Huuhaa-palkinto numero 1. Palkinto myönnetään Werner Söderström Osakeyhtiölle pitkällisestä ja ansiokkaasta toiminnasta valetieteellisen kirjallisuuden kustantamisen ja levittämisen alueella. Palkintolautakunta on palkintoa myöntäessään pannut WSOY:n viimeaikaisesta tuotannosta erityisesti merkille seuraavat teokset: Terveen elämän salaisuudet, Astrologian käsikirja, Numerologian alkeet.”

”SKEPSIS-YHDISTYKSEN seminaari ’Are there any well-attested Paranormal phenomena’ pidettiin Helsingin yliopistolla 13.-15. lokakuuta. Ilahduttavan moni r.y.:mme jäsenistä oli paikalla, ja kotiin jääneetkin ehkä huomasivat tapahtuman sanomalehdistä tai televisiosta. Valitettavasti vain julkisuus keskittyi kovin yksipuolisesti yhteen vieraaseemme James Randiin, ja suurelle yleisölle jäi epäselväksi, mitä Skepsiksen muilla vierailla oli sanottavaa. … Skepsiksen hallitus saattoi todeta kokouksessaan 8. marraskuuta, että seminaari oli sujunut vallan mainiosti. Myös valtaosa saamastamme julkisuudesta oli myönteistä, mikä ihmetytti mm. norjalaista toimittajavierastamme Erik Tunstadia. … Uutistoimittajien lisäksi myös pari kolumnistia oli huomannut Skepsiksen haasteen olemassaolon. Uuden Suomen Jaakko Okker kirjoitti, että 10 000 markan palkinto kuuluu ehdottomasti Paavo Väyryselle, joka onnistui 1981 irtautumaan ulkoministerin ruumiistaan ja keskustelemaan ministerineuvos Viktor Vladimirovin kanssa pelkästään puoluejohtajan ominaisuudessa.”

MATTI VIRTANEN

SKEPTIKOT VERKOSSA: WWW.SKEPSIS.FI/LEHTI

SUMMARY

Flim Flam Prize to the Inoculation Info Society

The Society of the Finnish Skeptics, Skepsis ry, has given the annual Flim Flam (Huuhaa) Prize of 2009 to the Rokotusinfo ry, The Inoculation Info Society.

According to Skepsis ry, instead of an information critical towards inoculations, The Inoculation Info Society outright distributes information that is mostly blatantly negative for inoculations. For instance, the positive effects of the inoculations are downplayed on the Internet pages of the society or seldom mentioned at all.

It seems that The Inoculation Info doesn't take any responsibility on the fact that due to the anti-inoculation information the parents may wholy leave their children without an inoculation, raising the probability of a severe illness and damage that affects the rest of the lives of individuals that get ill.

The Chairman Pertti Laine says that Skepsis supports the freedom of speech and the society doesn't mean that the Flim Flam is an indication of the officials and medicine industry being always right. Instead the prize is meant to raise awareness of the fact that this isn't really a matter of opinion. A critical view on the matter means precisely that both the pros and cons of inoculations should be reviewed according to scientific research that is easily available to all parties.

KÄÄNNÖS: KARI KIVIOJA

Homeopaattivanhemmille ehdotonta vankeutta

Skeptikko kertoi numerossa 2/2008 australialaisista vanhemmista, jotka hoitivat vauvaansa homeopaattisilla valmisteilla eivätkä hänelle määrätyillä lääkkeillä.Gloria Thomas menehtyi toukokuussa 2002 Sydneyn lastensairaalassa vakavan ekseeman (tulehduksellinen ihosairaus) aiheuttamaan verenmyrkytykseen vain reilun yhdeksän kuukauden ikäisenä.

Lokakuussa 2009 vauvan homeopaatti-isä Thomas Sam, 42, ja hänen vaimonsa Manju Sam, 37, saivat vankeustuomiot taposta ja törkeästä, rikollisesta huolimattomuudesta. ”The Australian” -lehden mukaan Thomas Sam tuomittiin ehdottomaan kuuden vuoden vankeuteen ja hänen vaimonsa Manju ehdottomaan neljän vuoden vankeuteen.

Tuomion julistamisen jälkeen vauvan äiti murtui oikeudessa, kun tuomari Peter Johnson julisti hänen epäonnistuneen äitinä kuolettavin seurauksin. Isää tuomari Johnson syytti ylimielisestä asenteesta; isän mukaan homeopatia on paljon toimivampaa kuin perinteinen lääketiede.

RISTO K. JÄRVINEN

LIITY SKEPSIKSEN JÄSENEKSI!

Jos haluat liittyä Skepsiksen jäseneksi, lähetä oheinen lomake tai sen kopio täytettynä Skepsiksen jäsenasioista vastaavalle osoitteella:

Anna-Liisa Räihä, Borgströminkuja 1 B 19, 00840 Helsinki
membership@skepsis.fi

Yhdistyksen jäsenmaksu vuodelle 2010 (sisältää Skeptikko-lehden tilauksen) on 25 euroa tai alle 24-vuotiailta 12,50 euroa (jos olet alle 24-vuotias, ilmoita syntymäaikasi). Voit myös tilata Skeptikko-lehden liittymättä jäseneksi. Tilausmaksu on 25 euroa/vuosi. Lehtitilausta tehdessä tiedoksi riittävät nimi ja osoite. Jäsenhakemus/tilauskaavake löytyy myös Internetistä Skepsiksen kotisivuilta: www.skepsis.fi

JÄSENHAKEMUS

Haluan liittyä jäseneksi ☐ vain lehtitilaajaksi ☐

Nimi:

Ammatti ja koulutus:

Lähiosoite:

Postinumero ja -toimipaikka:

Puhelin: Sähköposti:

Haluan Skepsiksen sähköpostituslistalle ☐

Kokemus Skepsiksen toimialaan liittyvistä asioista, mahdollisesti aihetta sivuavat julkaisut, jäsenyys muissa tieteellisissä yhdistyksissä, erityiset mielenkiinnon kohteet ym. (käytä tarvittaessa erillistä paperia):

Korostamme kuitenkin, että kuka tahansa kiinnostunut voi hakea jäsenyyttä yhdistyksen hallitukselta koulutustaustasta ja elämänkokemuksesta riippumatta.
Hyväksyn Skepsis-yhdistyksen säännöissä määritellyn tarkoituksen ja toimintaperiaatteet ja haluan liittyä yhdistyksen jäseneksi.

Päiväys ja allekirjoitus:

Skepsiksen haaste

10 000 euroa puhtaana käteen sille, joka tuottaa valvotuissa olosuhteissa paranormaalin ilmiön.

Dosentti Hannu Karttunen ja taikuri Iiro Seppänen ovat lupautuneet maksamaan kumpikin 2500 euroa edellä mainitusta kokonaissummasta. Haastesumma voidaan maksaa myös humanoidistipendinä – 10 000 euroa puhtaana ulottimeen sille humanoidille, joka itse noutaa stipendin ja antaa samalla DNA- (tai vastaavan) näytteen. Poikkeustapauksessa summa voidaan myös maksaa (mikäli esimerkiksi henkilötunnuksen tai pankkikortin saanti on osoittautunut humanoidille vaikeaksi) mukana seuraavalle ihmiskontaktiseuralaiselle.

SKEPSIS RY

Yli 20 vuotta kysymyksiä

Skepsis ry:n yhteystiedot
Puhelinpalvelu: 0208 - 355 455
Postiosoite: PL 483, 00101 HELSINKI
Internet: www.skepsis.fi
Pankkiyhteys: AKTIA 405529-2111988

Jäsenasiat, lehtitilaukset, osoitteenmuutokset
Anna-Liisa Räihä
Borgströminkuja 1 B 19
00840 Helsinki
puh. (09) 698 1976
membership@skepsis.fi

Taloudenhoitaja:
Toni Heikkinen
Härkävuorentie 8
01260 Vantaa
treasurer@skepsis.fi
puh: 050 - 537 3792

Skepsis ry:n hallitus vuonna 2009
Puheenjohtaja Pertti Laine
varapuheenjohtaja Otto J. Mäkelä,
Denis Galkin, Toni Heikkinen, Veikko Joutsenlahti,
Virpi Kalakoski, Jussi K. Niemelä.

Alueyhteyshenkilöt
Joensuu: Vesa Tenhunen
puh. (013) 123 254
vesa.tenhunen@skepsis.fi

Jyväskylä: Juha Merikoski
puh. 040 - 7551 820
juha.merikoski@skepsis.fi

Oulu: Juha Vuorio
puh. 040 - 500 6955
juha.vuorio@skepsis.fi

Tampere: Jose Ahonen
puh. 040 - 558 7497
jose.ahonen@skepsis.fi

Turku: Heikki Kujanpää
puh. 0440 - 220 420
heikki.kujanpaa@skepsis.fi

Skepsis ry:n tieteellinen neuvottelukunta
TNK:n puheenjohtaja, professori Jukka Maalampi (hiukkasfysiikka), Professori Kari Enqvist (fysiikka), professori Mika Hemmo (oikeustiede), dosentti Tapani Hietaniemi (yleinen historia), PsT Virpi Kalakoski (psykologia), professori Hannu Karttunen (tähtitiede), S. Albert Kivinen (filosofia), professori Hanna Kokko (biologia, ekologia), professori Eerik Lagerspetz (yhteiskuntatiede/filosofia), Anto Leikola (biologia), dosentti Marjaana Lindeman (psykologia), dosentti Juha Merikoski (fysiikka), dosentti Markku Myllykangas (terveyssosiologia), professori Jeja Pekka Roos (sosiaalipolitiikka), dosentti Veijo Saano (lääketiede), Anssi Saura (biologia).

Skepsis ry on vuonna 1987 perustettu suomalaisten skeptikkojen yhdistys.

Skepsiksen vuonna 2009 muutettujen sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoitus on:

- Edistää kriittistä ajattelua, tieteellisen tiedon hankintamenetelmien opetusta sekä tieteeseen ja järkeen perustuvaa käsitystä maailmasta.
- Edistää kiisteltyjen tai erityisen poikkeuksellisten väitteiden tieteellistä tarkastelua.
- Edistää keskustelua tieteelliseen maailmankuvaan liittyvistä tärkeistä aiheista.
- Ylläpitää tällaisesta toiminnasta kiinnostuneiden ihmisten verkostoa, järjestää kokouksia ja tilaisuuksia sekä harjoittaa tiedotus- ja valistustoimintaa.

Yhdistys on poliittisesti, aatteellisesti sekä uskonnollisesti sitoutumaton.
Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä yksityinen henkilö tai oikeustoimikelpoinen yhteisö, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen ja toimintaperiaatteet. Kannattavaksi jäseneksi voidaan hyväksyä yksityinen henkilö tai oikeustoimikelpoinen yhteisö, joka haluaa tukea yhdistyksen tarkoitusta ja toimintaa.

Yhdistys julkaisee viisi kertaa vuodessa ilmestyvää Skeptikko-lehteä.

Mallia yhdistykselle haettiin Yhdysvalloissa 1976 perustetusta CSICOPista (Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal), mikä ilmenee mm. yhdistysten samankaltaisina toimintaperiaatteina. Skepsis ry toimii kuitenkin itsenäisesti, vaikkakin yhteistyössä CSICOPin (nykyään CSI – the Committee for Skeptical Inquiry) ja muiden vastaavien järjestöjen kanssa.

Yhdistys on ECSOn (European Council of Skeptical Organisations) ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenjärjestö.

Pohjois-Karjalasta kajahtaa!

Joensuun skeptikot
aktivoituvat …voituvat … tuvat …

Joensuun alueen skeptikot kokoontuvat
torstaina 28.1.2010 klo 18

SKEPSIKSEN SUUREEN OLUTILTAAN

ravintola Palaveriin Joensuussa.

Tule mukaan vaihtamaan ajatuksia, suunnittelemaan tulevaa tai vaikka vain ihmettelemään skeptikoiden siistiä meininkiä.

PUB & RESTAURANT PALAVERI
Siltakatu 4, 80100 Joensuu

Lisätietoja:

Vesa Tenhunen
vesa.tenhunen@skepsis.fi
013 – 123 254

Denis Galkin:
denis.galkin@skepsis.fi
040 – 7697 403

M
Itella Oyj
. U483

NÄYTÄ SKEPTIKOLTA!

Hanki Skepsis ry:n uusi t-paita!

Vain 10 €

Värit: musta, valkoinen ja harmaa.
Koot: Lady fit: S ja M, värit musta ja valkoinen.
Muut: S-XXL värit musta ja harmaa.

Myydään yhdistyksen järjestämissä tilaisuuksissa ja postitse.
Tilaukset: secretary@skepsis.fi tai 09 698 1976

Kuvassa Skepsiksen hallituksen jäsenet Denis Galkin ja Virpi Kalakoski.